

Lining the century

- En praktisk studie om eyeliner och dess historia från 1920-talet till 2020-talet

Elin Ek

Examen för Estenom (YH)-examen

Utbildningen för Skönhetsbranschen

Vasa 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Elin Ek

Utbildning och ort: Skönhetsbranschen, Vasa

Handledare: Jaana Ylimartimo-Nybäck

Titel: Lining the century – En praktisk studie om eyeliner och dess historia från 1920-talet till 2020-talet

Datum Våren 2021

Sidantal 73

Bilagor 0

Abstrakt

Syftet med arbetet är att få en förståelse för eyelinerens historia och hur modet för ögonmakeup sett ut i västvärlden från 1920-talet till 2020-talet. Till arbetet skapas även ett praktiskt arbete, en bildserie utformad som en tidslinje, med ikonisk ögonmakeup gjord av respondenten enligt varje årtionde. Orsaken till att respondenten valt ämnet är för att få en bredare kunskap om hur eyeliner sett ut genom tiderna men även fördjupa den tekniska färdigheten i och med applicering av eyeliner. Arbetet är till nytta för respondenten, sminkintresserade, specifikt de som är intresserade av sminkhistoria, och studeranden inom branschen.

Resultatet visar hur eyeliner och ögonmakeup sett ut samt applicerats från 1920-talet till 2020-talet. 1920-talets ögonmakeup hade svart bred eyeliner sotad kring ögonen och i vattenlinjen och ögonlock i turkos. 1930-talets ögonmakeup hade tunn gråsvart eyelinerlinje och champagnetoner. 1940-talet var naturligt med en knappt synlig brun eyelinerlinje. 1950-talets ögonmakeup var skarp eyelinerlinje med vinge och pastellblå ögonlock. 1960-talets ögonmakeup var ikonisk med en rundad markering ovanför globlinjen och längs med övre fransraden och streck dragna som fransar, från nedre fransraden samt pastell lila ögonskugga. Ögonmakeupen för 1970-talet var discoinspirerad med tunn gråsvart eyelinerlinje och skimrig ögonskugga. 1980-talets ögonmakeup var udda och stark med eyelinermarkeringar längs med övre och nedre fransrader mötandes i en vinge mot tinningen och parallella linjer mot näsan samt svart sotig ögonskugga. Ögonmakeupen blev naturligare mot 1990-talet med brunsvarta eyelinerlinjer vid övre och nedre fransrader och jordnära och matta färger på ögonlocken. 2020-talets ögonmakeup är kreativ och abstrakt med udda eyelinerlinje nedanför nedre fransrad, grön ögonskugga vid inre och yttre ögonvrår och enskilda lösögonfranstofsar.

Språk: Svenska
makeuphistoria

Nyckelord: makeup, eyeliner, ögonskugga, ögonmakeup,

BACHELOR'S THESIS

Author: Elin Ek

Degree Programme: Beauty and Cosmetics, Vasa

Supervisor: Jaana Ylimartimo-Nyback

Title: Lining the century – A practical study about eyeliner and its history from 1920's to 2020's

Date Spring 2021

Number of pages 73

Appendices 0

Abstract

The purpose of this study is to learn more about eyeliner but mostly about its history and fashions in eye makeup in the western world from 1920's to 2020's. Additional to the study a practical part will be done by the author; a series of pictures in a timeline with iconic eye makeup from the decades chosen. The reason for choosing this theme is to widen the knowledge about what eyeliner has looked like through the decades but also deepen the technical knowledge of applying eyeliner. The study is useful to the author, those interested in makeup and especially makeup history and beauty and cosmetics students.

The result shows what eyeliner and eye makeup have looked like during the time 1920's to 2020's. 1920's eye makeup is bold with black eyeliner around the eyes and waterlines and turquoise eyeshadow. 1930's eyes had grey-black eyeliner and were champagne colored. The natural 1940's brown eyeliner is barely noticeable. The 1950's eyes had winged eyeliner and a pastel blue tint on the lids. The 1960's eyes were iconic with rounded eyeliner around the crease and by the lash line, lashes drawn from the bottom lashes and pastel purple eyeshadow. The 1970's disco inspired eye makeup had a grey-black eyeliner and shimmery eyeshadows. The 1980's was bold with an odd eyeliner shape around the eye, ending in a wing and parallel lines towards the nose and black smokey eyeshadow. The 1990's went back to natural with brown-black eyeliner along upper and bottom lash line and matt and earth toned eyeshadow. The 2020's eye makeup is creative with odd eyeliner beneath the bottom lash line, bright green eyeshadow in inner and outer corner of eyes and separate false lashes top and bottom.

Language: Swedish

Key words: makeup, eyeliner, eyeshadow, eye makeup, history of makeup

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Syfte och problemprecisering	2
3	Teoretisk grund	3
3.1	Ögonmakeupens effekt, produkter och verktyg.....	3
3.2	Ögonmakeupens ursprung	10
3.3	Eyelinerns och ögonmakeupens historia i västvärlden 1900-2020-tal.....	11
4	Tidigare forskning.....	38
5	Metoder	41
5.1	Dokumentstudier	41
5.2	Styling av bas, ögonbryn och ögon	42
5.3	Porträttfotografering.....	46
5.4	Bildanalys.....	47
5.5	Undersökningens praktiska utförande	47
6	Resultatredovisning och tolkning.....	49
6.1	The smokey 20's, the glamorous 30's and the natural 40's.....	50
6.2	The 50's lady, the 60's youth and the 70's diva	53
6.3	The 80's punk, the 90's model and the unlimited 2020's	56
6.4	Sammanfattning.....	58
7	Kritisk granskning.....	59
8	Diskussion.....	62

Litteraturförteckning

Bildreferenser

1 Inledning

Redan som ung tonåring när jag började intressera mig för makeup var eyeliner och ögonmakeup de som intresserade mest. Musik var mitt andra stora intresse och specifikt genrer åt det rockigare hållet. Jag inspirerades av hur mina favoritband och artister såg ut gällande både klädsel och makeup. Jag minns ännu hur jag försökte imitera Green Day sångarens och Amy Winehouses ögonmakeup, som båda hade kraftigt svarta markeringar runt ögonen. Jag tänker ibland tillbaka på denna tid när jag idag ser ungdomar med specifika stilar och hur det kändes nödvändigt att som ungdom få testa på olika stilar i sökandet av sin identitet för att hitta vad som representerar en själv som person bäst. Eyelinern blev i alla fall lite av en signaturlook för mig och jag lärde mig hur man skulle få den jämn, spetsig och framför allt identisk med varandra på båda ögonen. Till en början var den kraftigare, men med åren har den blivit mer och mer simpel och idag är det en eyelinerlinje i svart med början vid yttre delen av ögat och slut i en vinge, som jag oftast använder.

Det är allmänt känt att appliceringen av eyeliner kan vara svår och många lämnar bort den på grund av det. Den eyeliner vi ser idag är ofta ett klassiskt kattöga i svart, men den har utvecklats och sett olika ut för nästan varje årtionde sedan 1920-talet, då man i västvärlden inspirerades av egyptiernas ögonmakeup i och med hittandet av den egyptiske konungen Tutankhamuns grav 1922. När man ser på makeupens historia ser man inte bara en mängd olika trender, utan man ser även in i politiken, samhället och det vardagliga livet för tiden. Inom mode sägs det att man måste se bakåt för att kunna förutspå vilka trender som är på kommande i framtiden och jag tror det samma gäller även för ögonmakeupen.

2 Syfte och problemprecisering

Syftet med arbetet är att få en förståelse för eyelinerens historia och hur modet för ögonmakeup sett ut i västvärlden från 1920-talet till 2020-talet. Till arbetet skapas även ett praktiskt arbete, en bildserie utformad som en tidslinje, med ikonisk ögonmakeup gjord av respondenten enligt varje årtionde. Orsaken till att respondenten valt ämnet är för att få en bredare kunskap om hur eyeliner sett ut genom tiderna men även fördjupa den tekniska färdigheten i och med applicering av eyeliner. Arbetet är till nytta för respondenten, smink och sminkhistoria intresserade och studeranden inom branschen.

Följande forskningsfrågor ställs:

1. Hur har eyeliner sett ut från 1920-talet till 2020-talet?
2. Hur har eyeliner applicerats från 1920-talet till 2020-talet?

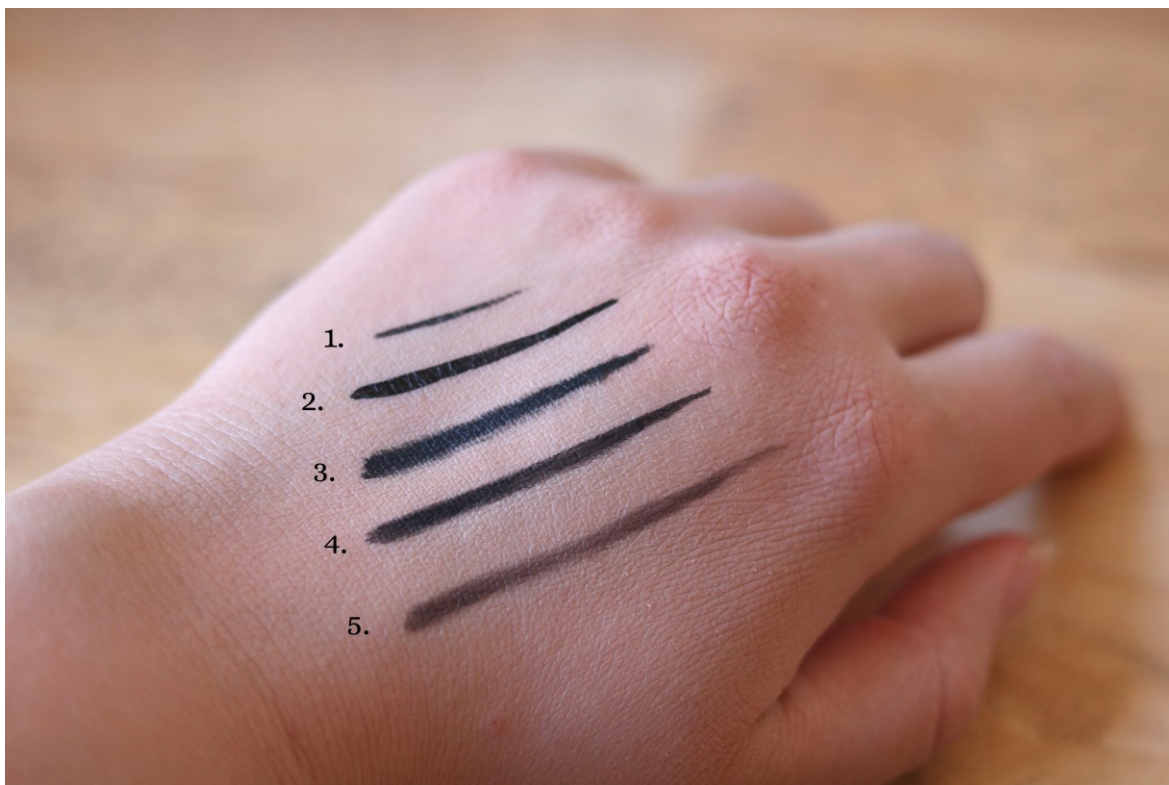
3 Teoretisk grund

Detta kapitel handlar allmänt om eyeliner och ögonmakeup, men främst om dess historia under tiden 1920-tal till 2020-tal i västvärlden. Här tar respondenten först upp vad eyeliner och ögonmakeup är, vilka effekter man får med dem och vilka produkter och verktyg som finns. Respondenten har även skapat figurer för att visa dessa produkter och verktyg. Respondenten går sedan in på eyelinerens ursprung och relevant bakgrundsfakta till de utvalda årtiondena. Sedan behandlar respondenten, för varje utvalt årtionde, attityder till makeup och dess roll i samhället, vilka som varit ikoner och influerat makeuren och hur ögonmakeup och eyeliner sett ut samt applicerats och med vilka produkter och verktyg. Respondenten använder engelska termer när tillräckligt beskrivande ord inte hittats på svenska.

3.1 Ögonmakeupens effekt, produkter och verktyg

Eyliner eller ögonpenna används för att rama in ögat eller förändra ögats form. Den appliceras antingen innanför fransraden eller precis utanför. En eyelinerlinje applicerad närmast fransraden är ofta tunnast vid den inre ögonvrån och tjockare vid den yttre. Detta skapar illusionen av tjockare fransar och förstärker fransraden. (Högfeldt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006; Uhlin, 2015).

En flytande eyelinerlinje är skarp och dramatisk (se figur 1), och kan ha en förminskande effekt på ögat. En eyelinerlinje dragen med ögonpenna (se figur 1) har ett tydligt men mjukare uttryck. Man kan dessutom suddas ut den för ett ännu mjukare uttryck. En ljus markering, med vit eller beige ögonpenna, i innerkanten av ögat, gör ögonen klarare och större, medan en mörk markering ramar in och förminskar. Genom att kombinera en eyeliner, dragen med en ögonpenna i en fin nyans, med en ögonskugga, i samma nyans, kan man skapa en fin toning med mörkaste tonen närmast fransraden. Detta ger en klar och intensiv blick. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Aucoin, 1997; Högfeldt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006; Uhlin, 2015).

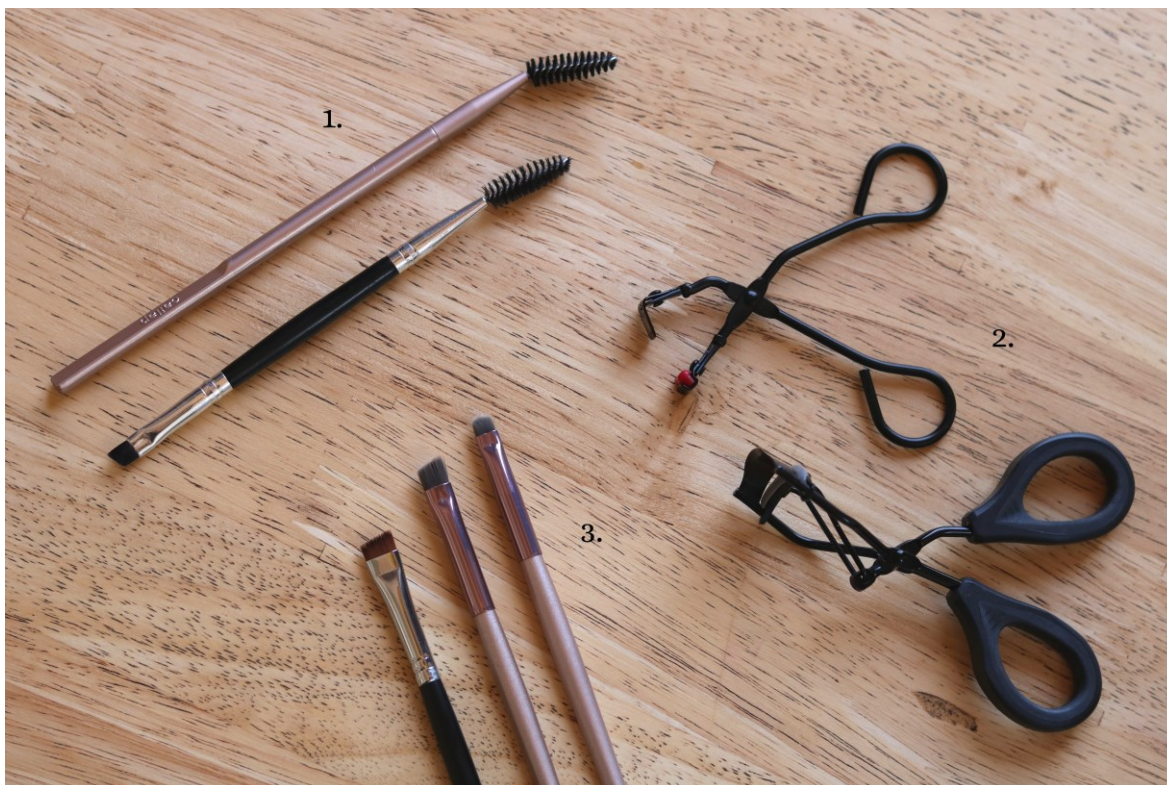
Figur 1. Eyeliner linjer: 1. Flytande eyeliner, 2. 'Felt-tip' penna, 3. Ögonpenna, 4. Gel eyeliner applicerad med pensel, 5. Ögonskugga applicerad med pensel.

Det finns ett flertal olika varianter på eyeliner. De finns i flytande form (se figur 2), kakform, som gel (se figur 2), som penna, alltså ögon- eller kajalpenna (se figur 2), men också som 'felt-tip' eller tuschpenna (se figur 2). Flytande, kak- och geleyeliner appliceras med en tunn pensel och kakeyelinern måste även aktiveras med vatten. 'Felt-tip' pennan finns i olika storlekar, från tunna, fina pennor för en tunn, elegant linje, till tjockare pennor som ger en mer streckliknande linje. Kajalpennor finns utformade i trä och plast. Pennorna finns i olika konsistenser som ger olika effekt, exempelvis metallisk, matt eller satin. Pennorna kan även fungera som en ersättning för ögonskugga, och används så för att det är enkelt att applicera. Tvärtom kan även ögonskugga fungera som eyeliner, applicerat med en eyelinerpensel (se figur 1. linje nr. 5.). Den vanligaste färgen på eyeliner är svart, men det finns alla tänkbara med färger som grå och brun, men också starka färger som blå, lila och grön. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Högfeltdt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006; Uhlin, 2015).

Figur 2. Eyeliner produkter: 1. Ögonpenna, 2. Flytande eyeliner, 3. 'Felt-tip'-penna, 4. Flytande eyeliner i vitt, 5. Geleyeliner.

En eyelinerpensel (se figur 3) är en tunn och fin pensel, med endast några få strån för att få till en så tunn linje som möjligt. Ibland har eyelinerpenseln även ett vinklat skaft för att göra det lättare att komma åt och få ett precist resultat. Eyelinerpenslar finns i både syntetiska material och naturmaterial. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Högfelddt, 2015; Uhlin, 2015).

Figur 3. Verktyg för ögonmakeup: 1. 'Spoolie' penslar, 2. Ögonfransböjare, 3. Eyeliner-/ögonbrynspenslar.

Med ögonskugga kan man både förminska och förstora ögonen. Att förstora ögonen med skugga passar till de flesta ögonformer. Det gör man genom att rama in dem med en skugga i en färg som tar fram ögat. Med olika tekniker kan man också lyfta ögats tunga partier. För att förstora och lyfta fram ett område används ljusa toner, och för att förminska och ändra former används mörka toner. Det bästa resultatet nås om man använder flera nyanser som passar och kompletterar varandra. Grunden är ofta en ljus nyans applicerad över hela ögonlocket, en mellanton som kan suddas längs med globlinjen upp mot ögonbrynet och slutligen en mörkare ton som börjar från yttre ögonvrån och suddas in mot ögonlockets mitt. På detta sätt skapas det harmoni och ett mildare uttryck än om en enda ton appliceras över hela ögonlocket. (Högfeldt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006).

För att få fram en ögonfärg kan man använda sig av kontrast- eller komplementfärger och ofta väljs nyansen på ögonskuggan enligt vad som kan ta fram ögonens färg bäst. Ibland strävar man efter att fokuset ska dras mer till själva ögonen än till ögonskuggan i sig. Blå ögon kan framhävas med hjälp av bruna, rödbruna och orangea nyanser. Gröna med röd och rödbruna nyanser, samt lila och plommonfärg. Bruna ögon tas bäst fram med mjuka, gröna och grågröna nyanser men också andra naturliga färger som blå, grå och brun. Riktigt mörkbruna ögon, näst intill svarta, kommer fram bäst med vita och ljusa nyanser. (Högfeldt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006; Uhlin, 2015).

Ögonskugga finns i flera olika konsistenser. Det finns puderskugga (se figur 6), som är den vanligaste sorten, vilket är ett puder som pressats till kakform. Konsistensen är pudrig men krämig och appliceras med pensel. Den finns som matt, semimatt, glittrig eller skimrig. Det finns också skuggor i pulverform som ofta har en skimrig effekt i guld- och silvertoner. Sen finns det även skuggor i krämform, som gloss eller gel. Dessa ger ett skirt och transparent resultat och finns även som vattenfast produkt. (Högfeltdt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006).

Ögonskuggspenslar används för att applicera ögonskugga och finns i flera olika storlekar och väljs enligt vilket resultat man vill uppnå. Större ögonskuggspenslar (se figur 4) kan användas för att exempelvis applicera en stark ögonskugga över hela ögonlocket. En mindre ögonskuggspensel (se figur 4) kan användas för att applicera ögonskugga vid ett specifikt område runt ögat. Rundade ögonskuggspenslar med korta strån (se figur 4) används ofta för att sudda ut eyeliner som ger en sotig effekt, eller även för att sudda ut skarpa linjer. En 'creasebrush' (se figur 4) används för att sudda ut ögonskugga eller skarpa linjer och ger ett mjukt resultat. Ögonskuggspenslar finns i både syntetiskt och naturmaterial. Naturmaterial kan vara hår från ekorre, sabel, mård, get eller ponny. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Enhus, 2007; Högfeltdt, 2015).

Figur 4. Ögonskuggspenslar: 1. 'Crease brush', 2. Stor ögonskuggspensel, 3. Ögonskuggspenslar, 4. Mindre 'crease brush', 5. Rundad ögonskuggspensel.

Mascara anses vara en av de viktigaste makeupperprodukterna och används av många kvinnor. Mascara används för att ge en öppen blick och olika appliceringsätt och mascaraborstar ger olika effekt. En mascara kan vara vattenfast, ge volym till fransarna, få dem att se längre ut eller också separera dem. Mascarans egenskap känns igen på dess borste. En tjock mascaraborste (se figur 5) ger volym och kraftiga fransar, medan en mindre borste ger ett naturligare utseende. Mascaraborstar i gummi med små piggar (se figur 5) har förlängande effekt och separerar också fransarna bra. Det finns även mascaror med 'curling' effekt som har en böjd borste (se figur 5). Mascara finns i många olika färger, vanligast svart eller brun, men också grå, blå, grön, lila, guld, silver eller vit. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Enhus, 2007; Högfeltdt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006).

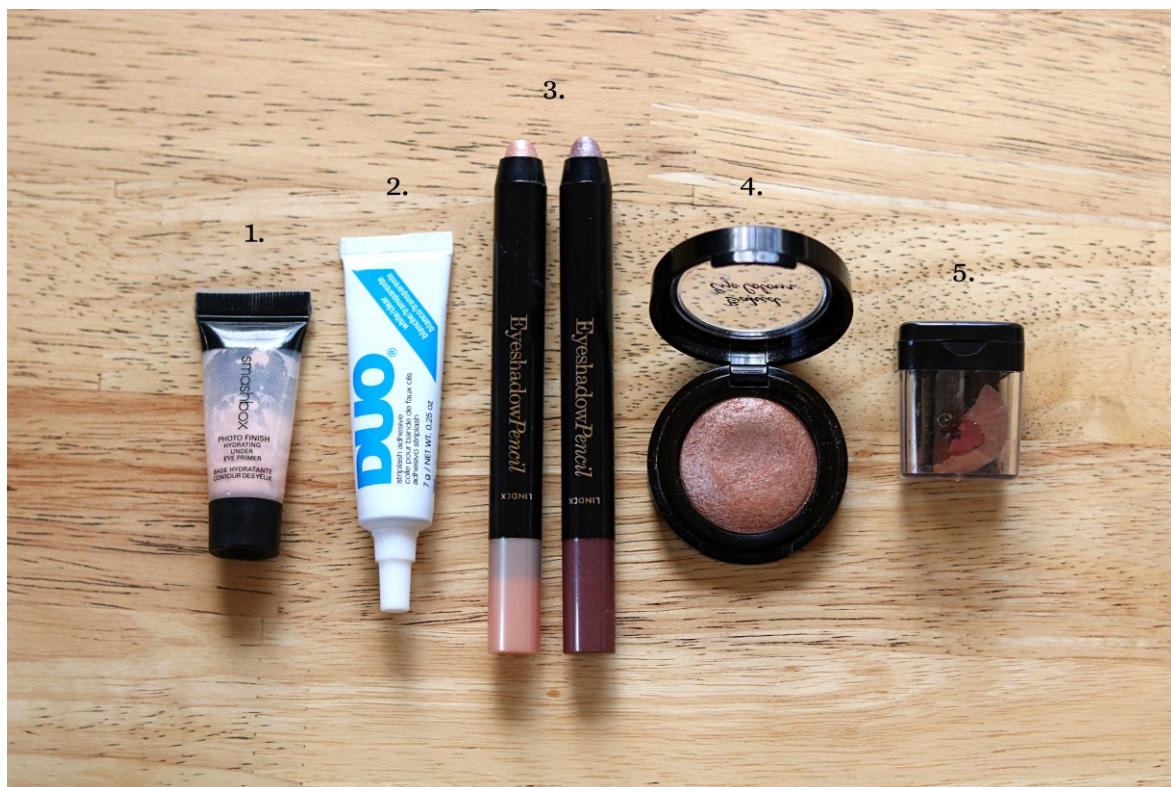

Figur 5. Mascaraborstar: 1. Volym, 2. Förlängande, 3. Curling.

Det finns många olika produkter menat specifikt för fransar och ett vanligt verktyg för dem är ögonfransböjare (se figur 3). Den används för att böja upp fransarna, öppna upp ögat och blicken men också förenkla appliceringen av mascara. En vanlig modell är den som böjer hela ögonlockets fransar på samma gång men en mindre modell finns också för att man ska kunna böja upp separata delar av fransraden, ifall det finns fransar som är envist raka. Ett annat verktyg är 'spoolie brush' eller mascaraborste (se figur 3) som används för att borsta upp ögonbryn och -fransar eller applicera mascara. Av lösögonfransar finns det mängder av varianter och de används för att få ögonen att se större ut eller göra en makeup mer kreativ och intressant. Det finns allt från vardagliga, enskilda och naturliga lösögonfransar, till festliga och dramatiska fransar med fjädrar, diamanter och glitter. Lösögonfransar fästs med ett separat lim (se figur 6) eller så finns det redan en limremsa

längs med fransraden. Det finns även andra produkter och behandlingar för fransar som fransserum, fransförlängning och färgning. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Enhus, 2007; Högfeldt, 2015; Söderberg & Wigur, 2006; Uhlin, 2015).

Det finns även primerprodukter för ögonlocket (se figur 6), som används som bas för att få ögonmakeupen att fästa bra, göra ögonskuggornas färger starkare och göra makeupen mera hållbar. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Söderberg & Wigur, 2006).

Figur 6. Ögonmakeup produkter: 1. Ögonprimer 2. Ögonfranslim 3. Ögonskuggspennor 4. Puder ögonskugga 5. Pennvässare

3.2 Ögonmakeupens ursprung

Genom historien har kvinnor, och även män, använt makeup för att framhäva, förändra och ibland till och med täcka sitt utseende. Makeup har fungerat som ett sätt att utmärka sin sociala status, person, sitt kön eller välstånd. Genom att blicka tillbaka på makeuper under historien kan man se in i det vardagliga livet, men också se en del av den rådande politiken och kulturen. (Stewart, 2017).

Den första gången en ögonmakeup, med vad som tydligt liknar eyeliner, förekommit var redan i det forna Egypten, omkring 2000 f.Kr. Egyptierna kunde köpa makeup för att få färg på kinderna eller glans på läpparna, men det mest populära var att ge färg och form åt ögonen. Man trodde att ögonen var själens spegel. I papyrus från Nubien, södra Egypten, beskrivs det att en köpman köpt myrra, fin olja och blyglans till ögonsmink. Kohl, som traditionellt gjordes av malet antimon eller stibnit (en grå mineral), användes för att göra en oval form runt ögat. Man förlängde och markerade även ögat genom att från ögats innerkant, dra en linje, ut mot tinningen och hårfästet. Detta ansågs vackert under denna tid. Sminket användes inte bara för att försköna utseendet utan hade även praktiska egenskaper, exempelvis upptäckte egyptierna att det svarta runt ögonen kunde skydda och reflektera det starka solljuset i öknen. Ögonsminket kunde även hålla bort insekter från ögonen. Man använde till och med ögonmakeup för att man trodde det kunde förbättra dålig syn, vilket man tytt från medicinska papyrus. Förmodligen användes makeup även av andra skäl än av praktiska och förskönande, exempelvis som symbolik. Röd färg symboliserade fertilitet och gul färg symboliserade gudomlighet eller evighet. (Ericsson Wärn, 2009; Lindvall-Nordin, 1983; Spencer, 2009; Stewart, 2017).

I det romerska riket ansåg man kropps-, ansiktsvård och hygien som viktig och det blev även väl dokumenterat. Från ca 150 f.Kr. till ca 100 e.Kr. finner man i romersk litteratur både beundran och kritik mot de kvinnor som använde makeup under denna tid, vilket många verkade göra. Ansiktet sminkade man blekt med blyvitt eller krita och ögonlocken skuggade man med grå eller grönskimrande makeup för att göra ögonen större och mörkare. Ögonmakeupen gjordes av sot och aska blandat med saffran och rosenblad. Om man föredrog en mörkare ögonsminkning kunde man även använda kohl, importerat från Egypten. Ögonbrynen skulle gärna mötas på mitten, vilket ansågs attraktivt och stilmedvetet och om de inte naturligt möttes på mitten, fyllde man i mellanrummet. (Lindvall-Nordin, 1983).

Under medeltiden var kroppen dömd som en syndens boning och till och med bad kunde anses som syndigt. Från den tiden finns inga tydliga bevis på att kosmetiska preparat använts och kvinnor nämns i positivt syfte endast ett fåtal gånger, eftersom de flesta dokument var skrivna av präster eller munkar, vilka ansåg kvinnan vara en syndig varelse. Poeter beskrev dock kvinnan som en vacker skapelse och ansiktet vara viktigt, ty var hennes ansikte inte vackert kunde hon aldrig vara vacker. (Lindvall-Nordin, 1983; Stewart, 2017).

Under renässansen, 1400- och 1500-tal, blev det åter tillåtet att bry sig om sin kropp och sitt yttre och man blir intresserad av skönhetsvård igen. Ögonmakeup ansågs dock inte höra till god smak, men tunna ögonbryn kunde man dra med sot från en kork, eftersom man hade rakat bort sina egna. Den höga pannan var idealet och man plockade eller rakade ofta bort sitt hårfäste. Kinderna kunde sminkas röda, ovanpå den vitsminkade huden. (Lindvall-Nordin, 1983; Stewart, 2017).

På både 1700- och 1800-talet var makeup av betydelse, där ibland puder och rouge, som man kan se i målningar och litteratur från den tiden. Både kvinnor och män använde sig av vitt puder och röd rouge, varav sminket ofta innehöll giftiga ämnen som arsenik. Ådror vid tinningen framhävdades gärna med blå makeup och till ögonmakeup använde man sot från korkar, saft från fläderbär eller kohl för att få ögonbrynen mörkare, och fett på ögonfransarna. Läpparna skulle vara små och röda. (Lindvall-Nordin, 1983; Stewart, 2017).

3.3 Eyelinerns och ögonmakeupens historia i västvärlden 1900-2020-tal

Vid millennieskiftet, 1900-talets gryning, hörde det främst till 'ladies of the night', kvinnor av låg standard och dåligt anseende, att sminka sig. Under denna tid uppfattades en skådespelerska som en fallen kvinna, vilket ingen ville förknippas med, så den vanliga kvinnan var ytterst försiktig med makeup. Makeup var ännu inte accepterat och de som använde sig av det fick gömma det. Kvinnorna höll sin makeup diskret och männen skulle absolut inte se att kvinnorna var sminkade eller produkter liggandes framme. Därför kunde man inte heller applicera sin makeup på offentliga platser, utan det höll man endast på med på damtoaletten. Det förväntades ändå att kvinnorna såg attraktiva och fräscha ut och det ansågs till och med vara kvinnans plikt. En försiktig rouge på kinderna, lätt röda läppar, sot från en kork till bryn och lite pomada på ögonfransarna var vad som var tillåtet. Så småningom började kvinnorna, i och med första världskriget, göra sig mer fria med hjälp av makeup, och stred för politiska och medborgerliga rättigheter. Närmare 1920-talet blev makeup mera accepterat och det började rent av höra till kvinnans hygien att använda puder, rouge och andra skönhetsprodukter. Detta resulterade i att marknaden för skönhetsprodukter exploderade och tillverkningen av skönhetsprodukterna tog fart. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Aucoin, 1997; Corson, 2003; Lindvall-Nordin, 1983; Stewart, 2017).

1920-tal

Med första världskrigets slut hade man en lättnadskänsla och äntligen fick man börja visa upp sin makeup. Idén om kvinnans tidigare dolda hemligheter kring makeup suddades ut och produkter i lyxiga förpackningar fick ligga prydligt framme vid sminkbordet. Dessutom fanns det ett bredare urval av makeupprodukter, specifikt för dags- och kvällsmakeup och för varje hud-, ögon- och hårfärg. Makeup blev viktigt för kvinnorna, speciellt för de stilmedvetna och nu behövde man inte heller vara orolig för att misstas som lösaktig. (Lindvall-Nordin, 1983; Stewart, 2017; Uhlin, 2015).

Den 4 november 1922 upptäcktes den forntida egyptiske kungen Tutankhamons grav av Howard Carter. I och med det blev allt som rörde Egypten populärt, och speciellt ögonmakeup. Med det kom även en ny makeupprodukt ut på marknaden, eyeliner. Färgen turkos blev populär för ögonmakeup, på grund av det stora intresset för allt egyptiskt. (Glamourdaze, 2020; Glamourdaze, 2012; Stewart, 2017).

1920-talets makeuprevolution drog i gång med en tung ögonmakeup, 'the flapper look', som var en motreaktion till den mycket pryda, edvardianska eran. Den klassiska 'flapper looken' var mörkt och sotigt inramade ögon, och mycket eftertraktad. Mellan 1925 och 1930 kallas tiden 'the Roaring Twenties'. Under den tiden var det en stor del av livet att klä upp sig, gå på fester och dansa, och både unga och äldre kvinnor bar vågad makeup. Societetskvinnorna var de som kallades för 'flappers' med de kraftigt sotade ögonen, inspirerat av stumfilmsstjärnorna. Skådespelerskorna i stumfilmer hade ofta stora, mörkt sotade ögon, i en något rundad form, och kallades för 'vamps', en förkortning för vampyr. Under 1920-talet och även decennier framåt var det film och filmstjärnor som hade stort inflytande på makeup och mode. Men även om 'the flapper-look' och 'vamp-look' var väldigt eftertraktade var det inte alla som gick runt med en så kraftig ögonmakeup. Det var stor skillnad mellan hur kvinnor i filmer sminkade sig, vad som gjordes reklam för och hur den alldagliga kvinnan faktiskt såg ut. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Coursey & Gale, 2020; Glamourdaze, 2012; Glamourdaze, u.å.; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Lindvall-Nordin, 1983; Stewart, 2017; Spencer, 2009; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Skådespelerskor som Mary Pickford (se figur 7.) och även Clara Bow (se figur 7.), som redan under tidigt 1920-tal utsågs till 'it-girl', spelade exotiska och ibland något erotiska roller i stumfilmerna. På duken såg 'vamp'-makeupen mörk och svart ut, men i jämförelse med färgbilder från tidningsomslag med filmstjärnorna på visar att ögonmakeupen visserligen var kraftig, men gick i mer gyllenbruna toner. Med dåtidens filmteknik förvrängdes troligtvis djupet av skuggorna vilket fick ögonmakeupen att se svart ut. Andra ikoner för årtiondet var Louise Brooks (se figur 7.) och Josephine Baker (se figur 7.) och idealet för årtiondet var ungt och vilt. (Aucoin, 1997; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Stewart, 2017).

Figur 7. Mary Pickford (uppe till vänster), Clara Bow (uppe till höger), Louise Brooks (nere till vänster), Josephine Baker (nere till höger).

(Kristine @flickr.com, u.å.; Allison Marchant @flickr.com, u.å.; Allison Marchant @flickr.com, 1929; Oakenroad @flickr.com, u.å.).

1920-talet var årtiondet då kvinnor experimenterade mycket med makeup. Till kvällsmakeup var det populärt med ett imperfekt, utsuddad smokey-eye. Man ville att uppmärksamheten skulle dras till ögonen och de sminkades dramatiska med stark, svart eyeliner, med en nedåtgående form och kak-mascara på fransarna. Ibland applicerades även vaselin på ögonlocken eftersom det drog ljus till sig. För den ultimata 'smokey-eye'-effekten applicerades eyeliner också i vattenlinjen och för ögonlocken använde man svart eller brun ögonbrynspenna för att ge illusionen av en tätare fransrad. Inom filmvärlden var 'smokey-eye'-makeupen mycket populär, men den ögonmakeupen användes sällan till dagsmakeup, eftersom ögonmakeup över lag ansågs vara för mycket till all dags. Som dagsmakeup kunde man applicera en utsuddad linje med brun eller svart ögonbrynspenna vid fransraden eller så applicerade man ögonskugga, så nära fransraden som möjligt, för att ge en förlängande effekt. Populära färger var svart, marinblå och mörkgrön. Man använde ofta bara fingrarna för att applicera makeup, vilket var begränsande. 1920-talets ögonmakeup var inte perfekt applicerad, utan grov och ojämn, men det var också på grund av makeupens konsistens. Det viktigaste för årtiondet var ögonen, men man satte också fokus på ögonbrynen för att de kunde få ögonen att se större ut genom att man markerade dem, speciellt vid brynets mitt. (Byrdie, 2019; Corson, 2003; Coursey & Gale, 2020; Glamourdaze, 2016; Stewart, 2017; Vintage Dancer, 2013; Young, 2017).

1930-tal

På 1930-talet blev det alltmera populärt med skönhetsprodukter. Hollywoodfilmer gav folket en andningspaus i mörkret under Den Stora Depressionen och man inspirerades av de vackra Hollywoodstjärnorna. Därifrån har 1930-talet också fått namnet 'the Golden Age of Hollywood'. Efter 'The Jazz Age', hade man kvar en trevlig, feel-good känsla gällande makeup och kosmetika och detta gjorde att kosmetikaindustrin också under 1930-talet kunde fortsätta att blomstra. (Corson, 2003; Spencer, 2009; Young, 2017).

Under 1930-talet var det film och modemagasin som spred idealet för tiden och societetskvinnorna var som nutidens influencers och fick betalt för att göra reklam med sina vackra utseenden. Filmstjärnorna medverkade även i reklamer och svenska skådespelerskan Greta Garbo (se figur 8.) var en av de stora stjärnorna. Många blev tagna av hennes karisma och kvinnorna imiterade hennes makeup och hår. Vad som sågs på vita duken blev även hur folket började klä och sminka sig i det vardagliga livet. Det blev också alltmer vanligt att det skrevs om makeup och skönhetsprodukter i tidningar. Oavsett hur man hade det ekonomiskt ställt skulle man använda sig av makeup. (English Heritage, 2018; Uhlin, 2015).

Greta Garbo och Marlene Dietrich (se figur 8.), båda stora trendsättare och filmstjärnor, bar ögonmakeup med markerad globlinje, vilket fick dem se mystiska ut med sina tunga ögonlock. Med dem som ikoner blev markerad globlinje en av de mest eftersträlvade ögonmakeuperna för årtiondet och följde även med in på 1940-talet. Andra ikoner för årtiondet var Bette Davis (se figur 8.) och Jean Harlow (se figur 8.) och nyckelorden för 1930-talet var elegant och sofistikerat. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Lindvall-Nordin, 1983; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Figur 8. Greta Garbo (uppe till vänster), Marlene Dietrich (uppe till höger), Bette Davis (nere till vänster), Jean Harlow (nere till höger).

(Clarence Sinclair Bull, u.å.; Kristine @flickr.com, u.å.; George Hurrell, 1938; Kristine @flickr.com, u.å.).

På 1930-talet byttes 1920-talets mörka och kraftiga ögonmakeup ut mot mer mjuka och skimriga toner. Hollywoodstjärnornas makeup var den makeup som imiterades mest. Makeuptrenderna ändrades mycket under årtiondet men lockande ögon var av största fokus och man pratade om att ögonens uttrycksfullhet var grundläggande och av största vikt när det gällde makeup. Sådana ögon kunde man åstadkomma med hjälp av tre produkter, ögonskugga, mascara och ögonbrynspenna. Ögonmakeupen skulle gå i naturliga färger, gärna passa sina egna färger och mascara skulle alltid användas. Populära ögonskuggsfärger var blå, brun, grön och grå. Till kvällen fick ögonlocken vara glossiga i guld- och champagnetoner, som passade fint tillsammans med kvällsklänningen. Ögonskugga, och även annan makeup, applicerades oftast med händerna. Ibland satte man också vaselin på ögonlocken för att ge dem glans. Eyeliner användes främst på övre fransraden och applicerades med ögonbrynspenna så nära fransraden som möjligt, från inre till yttre ögonvrå. Pennan gav djup till fransraden, förlängde och markerade fransradslinjen och kallades ibland för 'lash-thickener'. Linjen var fint utsuddad och låg som en skugga bakom fransarna. Det fanns även olika regler för hur linjen skulle appliceras enligt den egna ögonformen. Vissa använde sot blandat med vaselin för att få en fin skuggning bakom fransraden, vilket också var Marlene Dietrichs hemlighet bakom sin ikoniska 1930-tals ögonmakeup. Stort fokus sattes även på ögonfransarna, som skulle vara långa men naturliga. Hollywoodstjärnorna använde ofta tunna och långa lösögonfransar. (Byrdie, 2019; Corson, 2003; Coursey & Gale, 2020; English Heritage, 2018; Glamourdaze, 2016; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Young, 2017).

1940-tal

Med andra världskrigets dysterhet var folket i behov av att få tankarna på annat än kriget. Hollywood tvekade inte med att dra nytta av folkets drömmar och efterfrågan genom att visa glamourösa Hollywoodstjärnor, som Rita Hayworth (se figur 9.), på vita duken. Speciellt kvinnorna inspirerades av stjärnorna och försökte själva uppnå deras glamourösa utseenden under denna annars mörka tid. (Aucoin, 1997; Hay, Reynolds & Thompson, 2012).

I och med andra världskriget blev råvaror prioriterade till kriget, vilket ledde till brist på råvaror till makeup. Även om makeupprodukter var tillgängliga och inte i sig var ransonerade, blev de i stället högt skattade, väldigt dyra och svåra att få tag på. I och med att männen var ute i kriget fick kvinnorna lov att arbeta och även vara kreativa med att använda det som fanns hemma som makeup. Exempelvis använde man sot från brända tändstickor, skoputs eller sot blandat med vaselin i stället för mascara på fransarna. (English Heritage, 2018; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Stewart, 2017; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Under 1940-talet var det fortfarande det naturliga som man strävade efter och den som använde sig av ögonmakeup fick vara lite mer sparsam. Genom att se på tidningsannonser

för makeup ser man hur dominerande läppstiftet var i jämförelse med annan makeup och det var tydligt att intresset drogs till läpparna. De kvinnor som arbetade använde oftast bara puder och läppstift. Kvinnorna uppmuntrades av regeringen att visa sin bästa sida utåt och att det var deras sätt att dra strått till stacken under kriget. Det röda läppstiftet uppmuntrades för att höja moralen och stöda militären och därför uppstod 'the lipstick effect' och slagorden "put on a brave face". Symboliken med läppstiftet blev att visa styrka under mörka tider. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Corson, 2003; English Heritage, 2018; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Lindvall-Nordin, 1983; Spencer, 2009; Stewart, 2017; Young, 2017).

Ingrid Bergman (se figur 9.) blev stil ikon med det fräscha och naturliga utseendet. Hennes makeup var mycket simpel med tydligt fokus på läpparna. Andra ikoner för årtiondet var Gene Tierney (se figur 9.) och Betty Grable (se figur 9.) och nyckelord var minimalistiskt och klassiskt men elegant. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Spencer, 2009; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Figur 9. Rita Hayworth (uppe till vänster), Ingrid Bergman (uppe till höger), Gene Tierney (nere till vänster), Betty Grable (nere till höger).

(Kristine @flickr.com, 1942; Ian W. Hill, u.å.; Joseph L. Mankiewicz, 1946; Kristine @flickr.com, 1940).

Under 1940-talet fortsatte konceptet med att välja färg på sin makeup utgående sina egna färger och kläder. Blondiner och brunetter skulle använda brunt, både på mascara och ögonpenna, medan svart mascara och ögonpenna rekommenderades för svarthåriga. Det var fortfarande tre produkter som var väsentliga, ögonskugga, mascara och ögonpenna. Ögonskuggan var en naturlig nyans enligt färgen på ögon eller klänning och ögonbrynen fick vara naturligt fylliga. Eyeliner var mindre populär under 1940-talet då de matta, röda läpparna var inne. Om eyeliner användes var det en tunn linje applicerad så nära den övre fransraden som möjligt. Ibland kunde linjen även gå uppåt, i en vinge, vid den yttre ögonvrån, men den var i så fall diskret. På grund av den dåliga tillgången av makeup användes ibland mascara på fransar och som eyeliner. Resultatet blev då en mer vattnig och ojämn linje. Vid festliga tillfällen kunde även lösögonfransar användas men typiskt för 1940-tals ögonmakeupen var att den var simpel. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Byrdie, 2019; Corson, 2003; Glamourdaze, 2016; Spencer, 2009; Young, 2017).

1950-tal

När 1950-talet kom och andra världskriget var över tog kvinnorna ett steg tillbaka, bort från arbetet. Kvinnorna förväntades gifta sig, skaffa familj och alltid se perfekta ut. Modet för 1950-talet var elegant och mer feminint än tidigare och det yttre, som hår och makeup, var något man gärna satte tid och pengar på. Vad gäller makeup fokuserades det främst på ögon och läppar och i med att efterfrågan blev större, producerades det mer makeupprodukter och i fler färger. Ett nytt uppsving för kosmetikaindustrin och ett helt nytt utbud. (Byrdie, 2019; Corson, 2003; Coursey & Gale, 2020; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Under 1950-talet kom de unga att för första gången erkännas som egen grupp. Det var den unga, öppna och glada kvinnan som var idealet och det var hon som började skapa modet och trenderna. Eftersom det blev vanligare med tv i hushållen, kunde Hollywoodstjärnorna nå ut till en större publik. Audrey Hepburn (se figur 10.) var en av årtiondets stora ikoner, tätt följd av Brigitte Bardot (se figur 10.). Audrey Hepburn hade ett kattlikt utseende med brett ansikte och kindben, vinklade ögonbryn och ögonen upplevdes sneda, eftersom hon accentuerade dem med makeup. Brigitte Bardot sågs som den utmanande kvinnan och kom att bli tidens sex-symbol. Hennes ögon var kraftigt markerade med svart makeup. De äldre kvinnorna beundrade Hollywoodstjärnor som Elisabeth Taylor (se figur 10.) och Marilyn Monroe (se figur 10.). Nyckelorden för årtiondet var glamour, feminint och stilrent. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Lindvall-Nordin, 1983; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Figur 10. Audrey Hepburn (uppe till vänster), Brigitte Bardot (uppe till höger), Elizabeth Taylor (nere till vänster), Marilyn Monroe (nere till höger).

(Kristine @flickr.com, u.å.; Silver Screen @flickr.com, u.å.; Kristine @flickr.com, u.å.; Robert Sullivan, u.å.).

Under 1950-talet såg man mera färg inom ögonmakeup än föregående årtionden. Blå, grön, rosa och lila var populära nyanser för ögonskugga. Det var också viktigt att ögonskuggan harmoniserade med den egna ögonfärgen och suddades ut väl för att undvika skarpa gränser. Naturella färger som grå, blå och olika nyanser av brun var också tillgängliga. Ögonskugga började också finnas i pennform, vilken gav ett mjukt och krämigt resultat. Makeup applicerades fortfarande med fingrarna av den vanliga kvinnan, men professionella makeup artister började använda sig av penslar för att applicera makeup. (Coursey & Gale, 2021; Glamourdaze, 2016; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Lindvall-Nordin, 1983).

På 1950-talet satsade man inte lika mycket på basen och ofta hade man ingen rouge alls, utan ögonskugga, mascara, och eyeliner var av största fokus. Det började pratas mer om ögonmarkering och 1950-talets eyeliner kom att bli ikonisk. Den började i en smal linje i den inre ögonvrån, blev tjockare mot mitten av ögat och slutade med en vinge i den yttre ögonvrån. Vingen i sig var ganska enkel och applicerad med antingen eyelinerpenna eller ögonbrynspenna, vilka det då tillverkats skilda pennor för. Flytande eyeliner började också finnas tillgänglig på 1950-talet. Eyeliner och mascara applicerades ibland också på den nedre fransraden och fransarna, men en sådan ögonmakeup hörde endast till kvällen. Denna ögonmakeup var en variant på 'the doe-eyed-look', som bland annat Audrey Hepburn ofta bar. Många kvinnor föredrog en mer dämpad variant av 'the doe-eyed-look' och använde i stället brun kak-eyeliner. Eyelinern blev något tjockare under mitten av årtiondet och ibland applicerades en vit eyeliner i vattenlinjen för att få ögonen se större och mer öppna ut. Eyeliner kom även i fler färger som grå, lila, blå och grön, men svart var mest populärt. Lösögonfransar användes också för att få en mer glamourös makeup. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Byrdie, 2019; Corson, 2003; Coursey & Gale, 2021; Glamourdaze, 2016; Lindvall-Nordin, 1983; Spencer, 2009; Uhlin, 2015; Young, 2017).

1960-tal

På 1960-talet fortsatte ungdomskulturen att bli större. De unga kom att dominera både mode- och makeuptrender och allt anpassades till den unga publiken. Det var popkulturen som inspirerade och samtidigt som attityden mot smink och skönhet förändrades, hittade ungdomarna nya sätt att uttrycka sig för att inte se ut som sina mödrar. Modet växlade snabbt under årtiondet och var lekfullt och futuristiskt. Årtiondet handlade om frihet och kreativitet. (Coursey & Gale, 2021; Lindvall-Nordin, 1983; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Varje makeupmärke under 1960-talet hade sin egen idé och specialitet, men gemensamt för dem alla var att fokuset lades på ögonmakeup. I och med 1960-talets kraftiga skifte från 1950-talets strikta femininitet till ungdomarnas nya kreativa påhitt, tillverkades mängder med nya produkter och nyanser för ögonen, vilka snabbt fick lansering på grund av exklusiva reklamer och annonseringar. Även förpackningarna började se annorlunda ut. De tidigare lyxiga förpackningarna i guld blev utbytta mot lekfulla och färgglada förpackningar.

Mary Quant, som var en känd och trendig modedesigner under årtiondet, influerade makeuptrenderna med sin lekfullhet och färgexplosion. Hon lanserade även sin egen makeuplinje 1966. Andra kända märken var Max Factor, Revlon och Elisabeth Arden. (Coursey & Gale, 2021; Lindvall-Nordin, 1983; Young, 2017).

I och med filmen *Cleopatra*, 1963, med skådespelerskan Elisabeth Taylor i huvudrollen, blev modet väldigt Egypten inspirerat på 1960-talet och intresset för ögonmakeup blev ännu större. Under inspelningarna i Rom, brukade Elizabeth Taylor bära den kraftiga och exotiska ögonmakeupen också utanför inspelningen och det tros ha normaliserat den starka ögonmakeupen man kan se från årtiondet. (Coursey & Gale, 2021; Lindvall-Nordin, 1983).

1960-talets stora ikon var Lesley Hornby, eller Twiggy (se figur 11.), som hon kallades och viktiga element för hennes makeup var glossiga och naturliga läppar, runda dockliknande ögon och stora lösögonfransar både till övre och nedre fransar. Den ikoniska ögonmakeup som ofta förknippas med 1960-talet var skapad av Twiggy själv under hennes tonår. Inspirerad av 1930-talets stora ikon, Greta Garbo, med markering i globlinjen, och Twiggys docka Raggedy Ann, blev den ikoniska 1960-tals 'Mod' makeupen till. Under denna tid var det dessutom modellerna själva som sminkade sig inför fotograferingar. En klassisk ikon, som följde med från 1950-talet, var Audrey Hepburn. Andra ikoner för årtiondet var Jean Shrimpton (se figur 11.) och Julie Andrews (se figur 11.). Nyckelorden för 1960-talet var lekfullhet och frihet. (Coursey & Gale, 2021; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Spencer, 2009; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Figur 11. Lesley Hornby/Twiggy (uppe till vänster), Jean Shrimpton (mitten till höger), Julie Andrews (nere till vänster).

(Bert Stern, 1967). (Kristine @flickr.com, 1964). (Ron Galella, 1970).

Makeupen under 1960-talet var dominerad av kraftig ögonmakeup och bleka eller ingen färg på läppar alls. Kvällsmakeupen fick gärna vara stark och dramatisk, medan dagsmakeupen var mer dämpad. Ögonen var färgglada och det blev tydligt att de var målade. De formades runda och i en nedåtgående form vid den yttre ögonvrån. Populära färger var pastellgrön, himmelsblå, turkos, rosa och gul. Ibland skuggades ögonlocken vita för att vara i kontrast till den svarta eyelineren. Mot slutet av 1960-talet blev silver och guld populära färger. (Corson, 2003; Coursey & Gale, 2021; Glamourdaze, 2016; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Lindvall-Nordin, 1983; Uhlin, 2015; Young, 2017).

I mitten av 1960-talet kom den ikoniska Twiggy ögonmakeupen (se figur 11.) att bli alltmer populär. Den bestod av en pastell ögonskugga, kraftig eyeliner vid fransroten men också dragen i globlinjen. Den drogs med eyeliner, ögonskugga eller fettfärg, och fransarna fick flera lager mascara. Utöver det kunde ögonen också ha streck, dragna med brun eller svart eyeliner, under nedre fransraden. Man använde antingen kakeyliner, en penna eller flytande eyeliner och verkligen flera, tjocka lager mascara för att få rätt effekt. Linjerna lämnades ofta skarpa. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Byrdie, 2019; Corson, 2003; Lindvall-Nordin, 1983; Young, 2017).

Revolutionerande för ögonmakeup var att fler borstar, gjorda i sabel, vissa specifikt för eyeliner, kom på 1960-talet och även andra former av eyeliner som flytande och kakeyliner. Detta behövdes verkligen för att kunna åstadkomma de komplicerade ögonmakeuper som årtiondet innehöll. Kvinnor kunde lära sig utifrån tidningar i färg hur ögonmakeupen skulle appliceras. 1960-talet var också debuten för den grafiska eyelineren. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Byrdie, 2019; Coursey & Gale, 2021; Young, 2017).

En av de mest populära ögonmakeuperna under årtiondet var inspirerad av filmen *Cleopatra* och kallades för 'the Egyptian look'. Ögonen markerades kraftigt med eyeliner, längs den övre och nedre fransraden och slutade i en vinge. Eyelineren kombinerades med dramatiska fransar och ibland lösögonfransar. Eyelineren fick gärna vara tjockare på mitten, för att skapa den rundade formen man strävade efter. (Byrdie, 2019, Corson, 2003; Lindvall-Nordin, 1983; Young, 2017).

Lösögonfransar började användas alltmer flitigt på 1960-talet och både på den övre och nedre fransraden. Tidigare hade lösögonfransar främst använts vid modefotograferingar, i filmer och inom teater, men under 1960-talet började kvinnor i sin vardag att använda dem och de fanns att köpas överallt. Vissa bar till och med två eller tre set på den övre fransraden. (Coursey & Gale, 2021; Lindvall-Nordin, 1983; Spencer, 2009; Young, 2017).

1970-tal

På 1970-talet blev det viktigt med hälsa och fokus på att förbättra sig själv. I och med det började man äta mer naturbaserad och balanserad mat. Detta ledde till 'flower-power' och hippiestilen, som kom redan på 1960-talet, men tog mer fart in på 1970-talet, och var en av de populära stilarna under årtiondet. Naturlig makeup och mjuka färger blev populärt. Målet var att se fri och ovårdad ut. Man framhävde också att skönheten skulle komma inifrån och Vogue säger 1972, att för att vara vacker bör man vara naturlig. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Corson, 2003; Spencer, 2009; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Årtiondet hade flera olika stilar att erbjuda och där fanns något för alla. Flera av stilarna var djärva, färgstarka och ofta teatraliska, medan andra uppskattade det naturliga. Det fanns även de som drogs till Studio 54 och satsade på glitter och disco. Tidigare hade det främst varit vuxna som använde sig av makeup, men under 1960-talet och fortsatt under 1970-talet, ändrades åldern för makeupanvändare drastiskt. Vem som helst kunde använda makeup. Vissa grupper höll sig naturliga medan vissa, som punkare, använde kraftig makeup och speciellt fokuserat till ögonen. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Lindvall-Nordin, 1983; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Närmare slutet av årtiondet kom punken ut på gatorna i London, i och med att band som Sex Pistols och The Clash blev populära. Malcolm McLaren, manager för Sex Pistols, och Vivienne Westwood, en designer, skapade tillsammans punklooken. Punken bröt alla regler vad gällde stil med att symbolisera anti-skönhet och revolt. Innovativa stilar kom till, från extrema goth-stilar till 'Monroe-meets-punk'. Även om det var under en kort period, lämnade punken stora avtryck efter sig inom makeup, hår och stil. Mot slutet av 1977 blev punken en del av årtiondets popkultur. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Aucoin, 1997; Corson, 2003; Young, 2017).

Under 1970-talet och även in på 1980-talet var det ofta artister och band som en del av deras image utvecklade makeuptrender som fansen sen kopierade. Män började också använda sig av makeup, som Marc Bolan och David Bowie, där Bowie (se figur 12.) var ansiktet utåt för glamrock-stilen. 1970-talet var flower-power, punk och discofeber. Ikoner var Charlie's Angels och där ibland Farrah Fawcett (se figur 12.). Andra trendsättare för årtiondet var ABBA (se figur 12.), med Agneta Fältskogs blå ögonskugga, och Janis Joplin (se figur 12.) med en ovårdad stil. Nyckelorden för 1970-talets makeup var glossy och soft. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Stewart, 2017; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Figur 12. David Bowie (uppe till vänster), Farrah Fawcett (uppe till höger), ABBA (nere till höger), Janis Joplin (nere till vänster).

(Shi Devotion @flickr.com, 1986; Robert Sullivan, u.å.; Agnetha Faltskog @flickr.com, u.å.; Albert B. Grossman Management, 1969).

Ögonen fortsatte att vara i centrum under 1970-talet, men gick mer åt det naturliga hållet än tidigare årtionde och formen som eftersträvades var långa, smala ögon. Oftast använde man endast en färg på ögonlocken. Ljusare färger som ljusblå, turkos, lavendel, havsgrön och olika toner av brun var mest eftertraktade. Ögonskuggor fanns i både matta och skimrande toner, men de skimrande var tydligt mer populära. Ännu under tidigt 1970-tal var de silvriga nyanserna populära som ögonskugga men efter 1975 blev blå ögonmakeup populär. Det stora intresset för allt i goth-stil gjorde att många också använde svart i sin makeup. Som kontrast till det fanns makeup från Biba, som var väldigt färgstark och hörde disco-stilen till. De som inspirerades av dansmusik och nattklubbar hade ofta ´smokey-eyes´. Ögonmakeupen hade färg men framför allt glitter och skimmer och ofta ovanpå en entonig ögonskugga. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Bydie, 2019; Lindvall-Nordin, 1983; Spencer, 2009; Stewart, 2017; Young, 2017).

Way Bandy, en välkänd makeupartist under årtiondet, formade 1970-talets high-fashion disco-diva-look med sin unika utsuddnings- och blandningsteknik. Han använde få produkter, och i flytande form. Med tekniken introducerade han 1970-talets glamourösa ´smokey-eye´ som blev populär speciellt i nattlivet i New York och Studio 54. Det sägs att Way Bandy var föregångare till Kevyn Aucoin, eftersom Bandys disco-diva-look återskapades av Aucoin ca 25 år senare. (Corson, 2003; Rose Saint Clair, 2014).

Eyelinern under 1970-talet var tunn och gick i grå och bruna toner och ofta kombinerad med utsuddad ögonskugga. Blå eyeliner var också populär och applicerades både längs med övre och nedre fransrad och ibland även i vattenlinjen för att göra ögonen klarare. Man använde ofta samma färg på eyeliner och mascara för att få samma ton ´from root-to-tip´. Ofta användes även lösögonfransar för att framhäva ögonen mer. (Byrdie, 2019; Glamourdaze, 2016; Lindvall-Nordin, 1983).

Ett kännetecken för punk-stilen var kraftig och udda form på eyelinern. Ögonmakeupen var oftast svart, men också starka neonfärger som gul, blå, röd och grön användes. En råare variant på ´the Egyptian look´ användes också genom att måla både övre och nedre fransrad kraftigt med ögonbrynspenna, som sen möttes i en kattöga-form. Ibland kunde till och med hela ögonlocket vara i fyllt med svart. Sue Catwoman, en aristokrat inom punkrörelsen, fyllde till och med i kattöga formen med grönt. Punkens ögonmakeup var inte menad att försköna, utan det var mer meningen att se ut som man hade fått sig ett slag på ögat. Genom punkrörelsen var high-fashion-världen tvungen att konversera mera med street- och ungdomskulturen. (Aucoin, 1997; Corson, 2003).

1980-tal

På 1980-talet blev modet starkt influerat av västvärldens ekonomiska konjunkturuppgång. Ungdomskulturen nådde sitt slut, de äldre återtog marknaden och föråldrade industrier ersattes av ny teknologi. Det rådde ett stadigt ekonomiskt läge och under årtiondet fanns det ett 'more is more' tankesätt och det gällde likaväl pengar och makt som hår och makeup. Begreppet 'dress for success' härstammar från det här årtiondet när bland annat 'power suiten' var på mode och bars av exempelvis Prinsessan Diana. Man ville gärna visa med hjälp av hår, makeup och kläder att man hade det bra ställt. Klädmärken blev viktiga och en symbol för status och välstånd. (Fashion-Era, 2018; Hay, Reynolds & Thompson, 2012).

In på det nya årtiondet ville man komma bort från 1970-tals disco-stilen. 1980-talet började relativt naturligt, men med David Bowie, Duran Duran och andra teatraliska och färgstarka inspirationskällor formades även kvinnors vardagliga utseende. TV-serien *Dynastin*, med Linda Evans (se figur 13.) i en av huvudrollerna, kom att vara en stor inspirationskälla när det gällde makeup. Under 1980-talet influerade TV och film mer än tidningar och makeuper på catwalken. (Corson, 2003; Fashion-Era, 2018).

Punken, som hade varit stor under slutet av 1970-talet, fortsatte att vara stor en bit in på 1980-talet. Man strävade då efter att likna Siouxsie Sioux (se figur 13.), för att ta del av upproret. Hennes ögonmakeup var mycket dramatisk och effekten av den var vass och kantig. (Hay, Reynolds & Thompson, 2012).

En av de största ikonerna för årtiondet var Madonna (se figur 13.), och med henne blev efterlämningarna av punken att övergå till det mjukare och anslöt sig slutligen till popvärlden. Madonna började sin solokarriär 1981 i den annars mansdominerade musikindustrin och slog genom stort två år efter. En annan kvinnlig ikon för årtiondet var Cyndi Lauper (se figur 13.) och nyckelorden var färgsprakande och kraftfullt. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Uhlin, 2015 Young, 2017).

Figur 13. Linda Evans (uppe till vänster), Siouxsie Sioux (uppe till höger), Madonna (nere till vänster), Cyndi Lauper (nere till höger).

(Jim Ellwanger @flickr.com, 1981; Mantaray100 @en.wikipedia, 1980; mobu27 @flickr.com, u.å.; Lucas Jork @flickr.com, 1984).

1980-talet kom som en färgexplosion och det var inte bara kläder som var extrema i både färg och form, utan det kom även fram i makeuven. Det var vanligt med starka färger både på läppar och ögon. Bland det mest populära var en kraftig ögonmakeup som var grön, rosa, lila, blå eller någon annan pastellfärg. Man kunde även se flera kraftiga färger blandade på ögonlocken, gärna färger som krockade och utsuddade upp till brynen. Färgkombinationer som ofta förekom var rosa och blå, guld och grön, och rosa och grå. (Academy of Freelance Makeup, 2013, Byrdie, 2019; Spencer, 2009; Uhlin, 2015; Young, 2017).

Årtiondets eyeliner var minst lika djärv och färgsprakande som resten av ögonmakeuven och gärna kraftigt applicerad. Vanliga färger på den var blå, grön, lila och svart. Ibland applicerade man också svart, blå eller blågrön med ögonpenna i vattenlinjen. En ikonisk ögonmakeup för 1980-talet var också Prinsessan Dianas starka, blå eyeliner. Mascara kom i lika många olika färger som eyeliner och man var inte rädd att använda färg även på fransarna. En del män använde även svart kajal och mascara. (Byrdie, 2019; Corson, 2003; Hay, Reynolds & Thompson, 2012; Uhlin, 2015; Young, 2017).

1990-tal

1990-talet skiftade mycket från det tidigare, starkt konsumerande, årtiondet med att bland annat gå in för ett helt annat tankesätt, nämligen 'less is more'. Med stor urbanisering i samhället, försökte en del att ta in ett mer minimalistiskt levnadssätt och en mer avslappnad stil introducerades till både makeup och mode. (Fashion-Era, 2018).

När makeupartisten Stephane Marais utförde en subtil makeup för brittiska Vogue, 1990, på 'the big five', de fem största modellerna i världen, var det verkligen som ett lugn efter en storm, var stormen var 1980-talets kraftiga makeup. 1990-talet var till en början väldigt dämpad och naturlig. Supermodellerna ledde mode och trender, tills grunge-stilen kom för att förändra modet tillbaka till en starkare makeup igen 1992. (Corson, 2003; Young, 2017).

I september 1988 presenterade brittiska Vogue 'the World Class Models of '88', vilka var Tatjana Patitz, Linda Evangelista, Cindy Crawford, Estelle Lefebure, Karen Armstrong och Rachel Williams. De sista tre byttes senare ut till Claudia Schiffer, Karen Mulder och Naomi Campbell. Med dessa nya ikoner som ideal kom en ny våg av unga makeupartister och ett nytt mode inför det nya årtiondet. I början av 1990-talet gick modellyrket från att modellerna bara var ett redskap för att visa kläder till att bli de mest omtalade av kändisar. De mest populära och mest framgångsrika modellerna kallades supermodeller och supermodellen var 1990-talets gudinna, tack vare tidningar och tv. De fem största supermodellerna började kallas för 'the Big Five' och dessa var Naomi Campbell, Cindy Crawford (se figur 14.), Linda Evangelista, Christy Turlington (se figur 14.) och Claudia Schiffer (se figur 14.). Senare under 1990-talet kom de att bli sex supermodeller, då Kate Moss (se figur 14.) anslöt som 'superwaif' och så kallad anti-modell. I och med att grunge-

stilen steg i popularitet började supermodellernas storhetstid gå mot sitt slut 1992. (Corson, 2003; Savoirflair, 2020).

1993 chockades man av Kate Moss utseende. Hon blev något av en maskot för den apatiska anti-fashionrörelsen grunge, skapad av ungdomar som var trötta på världen. Bilder på henne i Vogue, en tanig tonåring i underkläder, var mycket kontroversiella och senare skulle stilen kallas för 'heroin chic'. Hennes look bestod inte av mer än lite rosigt rouge, rosa-brun ögonskugga och matt läppstift i samma ton. Kate Moss blev även Calvin Cleins nya ansikte och introducerade en minimalistisk makeup redan 1992. Dick Page, mästaren på minimalistisk makeup, menade att det inte finns något som naturlig makeup, eftersom direkt det appliceras makeup är ansiktet inte längre naturligt. Med 'superwaifs' som sina modeller visade Page på ett nytt sätt att använda makeup, med vaselin, olja och glans. Han ville att den naturliga skönheten skulle synas, genom att endast applicera lite glans till ögonlock, kinder och fransar. I stället för ögonmakeup kom många nya ögonkrämer för att framhäva naturlig skönhet. Eftersom det främst var de unga, som Kate Moss, som kunde gå med ansiktet bart och endast lite glans, blev 'nude' färger på makeup populärt, för att kunna täcka mörka ringar och missfärgningar i huden. I reklamer påstod man att man inte skulle se sminkad ut, utan som sig själv, men förbättrad. (Corson, 2003).

Det populära och minimalistiska ansiktet under 1990-talet, påminde en del om utseendet man strävade till under det tidiga 1900-talet. Det fanns inte längre något som hette för mycket eller för lite makeup, utan det anpassades enligt vad som var rätt för personen. Trots detta kom och gick trender som tidigare, men gränserna var något mer utsuddade. (Aucoin, 1997).

Figur 14. Cindy Crawford (uppe till vänster), Christie Turlington (uppe till höger), Claudia Schiffer (nere till vänster), Kate Moss (nere till höger).

(Gil Serpereau @flickr.com, 1988; Kingkongphoto & www.celebrity-photos.com, 2000; Georges Biard, 1993; Arturo de Albornoz @flickr.com, u.å.).

I början av 1990-talet eftersträvade man det naturliga. En fräsch helhet, felfri hy, så lite makeup som möjligt och jordnära toner, tillsammans med klassiska, röda läppar. Färger som var mest populära var olika toner av brun och beige. I kontrast till den naturliga make-upen kom grunge-stilen med svarta, sotiga ögonmakeuper, blek hy och mörka läppar. 1990-talets eyeliner var en tunn linje, ofta också i vattenlinjen, medan grunge make-upen var starkare med svart eyeliner runt hela ögat. (Byrdie, 2019; Corson, 2003; Young, 2017).

1995 kom Way Bandy's 'smoky-eye' från 1970-talet tillbaka, men i en skarpare och modernare variant av Linda Cantello. I stället för flytande eyeliner som varit inne tidigare under årtiondet, gillade man utsuddad kohl och kajalpenna i vattenlinjen mera. Även Kevyn Aucoin inspirerades av Way Bandy och skapade ett väl utsuddat 'smokey-eye' i grå toner kring ögat, upp mot brynet och under den nedre fransraden. Man kallade ögonmake-upen mjuk men kraftfull och ikonisk. I Harper's Bazaar, 1996, såg man också ett mycket rock-chic kattöga gjort av Dick Page. Eyelinern påminde om 1950-talets, och gjordes med svart flytande eyeliner. Ett kraftigare kattöga, sett på Linda Evangelista i Vogue, 1993, var också populärt. Utöver den tydliga eyeliner applicerades kohl på markeringen och suddades ut runt kattögat. (Corson, 2003).

2020-tal

En stor förändring vid skiftet till 2000-talet var sexualiseringen av kvinnan, som uppmuntrades vara självständig, ungdomlig, tuff, sexuellt befriad, framgångsrik och moderiktig. I media sågs unga flickor, som Paris Hilton, posera som 'it-girls' efter att ha blivit kända via skandaler som inte alltid var så oavsiktliga. Reality tv-shower blev en stor hit och man var känd för att vara känd, vilket kryddade på den redan existerande besattheten av kändisar. Det moderna 2000-tals samhället var högljutt och man försökte överrösta med utmanande utseenden och underkläder godkändes som scenkläder. Med silikon, fake tan och hårförlängningar troddes man kunna åstadkomma 'the flawless diva-look' som var idealet. En våg av plastikkirurgi och botox uppstod och som motreaktion använde sig vissa av hudvård för att hållas unga och fräscha, vilket man strävade efter. Under 2000-talet började man även se bakåt och retro var det som blev trendigt. Influenser från 1960-talet började förekomma redan under slutet av 1990-talet med flickiga förpackningar och produkter med samma lekfullhet man kunnat se hos Mary Quant och Biba tidigare årtionden. Skimrigt och metalliskt blev inne och 'bling' sågs överallt. (Corson, 2003; Idealist style, 2013).

In på 2010-talet blev det mest centrala i samhället digitalisering. Sociala medier och internet hade funnits redan tidigare, men först under 2010-talet tog de ordentlig fart och var inte längre i ett utvecklande läge, utan nådde toppen. De som tidigare var modebloggare, blev till dagens influencers, i och med att bloggarna blev övergivna och instagram blev det mest populära mediet. Överflödet av information gör det svårt för något att slå genom och begreppet "overnight success" har blivit utbytt till "go viral". När det

gäller mode och trender söker sig 1990-talet tillbaka och diskussioner kring om dagens mode faktiskt är nytt uppstår. Modet på 2010-talet och än idag är egentligen stilar som redan är bekanta från tidigare, men omstylade och uppdaterade. Precis som med modet är kopplingen mellan specifika ögonmakeuper och årtionden inte lika tydlig som under tidigare årtionden. Det finns inte lika tydliga regler och i stället många olika trender att följa. Dock kan man se många kreativa versioner av trender från historien. 2010- och 2020-talets makeup präglas av många saker men bland annat av etiska och säkra tillvägagångssätt vid framställningen av produkter, skönhetsideal, vårt yttre och hur det speglar den fysiska hälsan, uttryckandet av välstånd, utmärkande av social status, åtskillnaden av kön, en strävan efter perfektion, bevarandet av ungdomen, mode och trender och utmärkandet av etnicitet. Även om det fortfarande finns ett visst ideal som eftersträvas, lever vi i ett mer accepterande samhälle än tidigare. Med mer acceptans för att uttrycka sig själv och sin individualitet finns också acceptans för extremister. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Stewart, 2017; The Fashion Folks, 2017).

Ikoner för 2000-talet var artister som Beyonce (se figur 15.), Britney Spears och Jennifer Lopez. Från 2010-talet får man inte glömma the Kardashians, med Kim Kardashian (se figur 15.), eftersom de inspirerat en hel generation med den minimalistiska, 'full glam', 'street style' stil de gärna visat upp i sin reality tv-show Keeping up with the Kardashians. Idag uppstår nya trender från andra ställen än tidigare och inflytande kan exempelvis modedesigners, stylister, kändisar och musikindustrin ha. Mode och trender som koncept diskuteras vara över och många makeupartister och hårstylisterna har övergivit rollen att vara dem som sätter trenderna. Man söker sig inte längre till tidningar med bilder från catwalken för att se vad som är trendigt, utan mer för att få inspiration och avgöra själv vad man tycker om. Inflytandet från street style, YouTubers och influencers är också starkt idag och artister som Billie Eilish (se figur 15.) inspirerar många unga. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Byrdie, 2019; Idealist style, 2013; The Fashion Folks, 2017).

Figur 15. Beyoncé (uppe till höger), Kim Kardashian (mitten till vänster), Billie Eilish (nere till höger).

(Ana y María Quintana y González @flickr.com, u.å.; Eva Rinaldi @flickr.com, u.å.; Lars Crommelinck, 2019).

Trots att makeupmode och trender inte varit speciellt tydligt från 2000-talet tills idag kan man ändå se att vissa trender framhålls och är mer attraktiva, exempelvis öppna, tindrande ögon. Både när det gäller dags- och festmakeup vill man gärna framhäva ögonen, om det inte är någon specifik makeup man är ute efter. Man vill ge djup, öppna upp ögat och förstärka blicken. I början av 2000-talet innehöll ögonmakeupen ofta en utsuddad, svart eyeliner applicerad med penna, medan under 2010-talet, årtiondet då YouTube och oändligt med makeup tutorials blev tillgängliga, blev det klassiska och grafiska kattögat populärt. Det senare nämnda applicerades oftast med svart, flytande- eller geleyeliner. En klassiker från 1920-talet är sotiga ögon och en modernare variant förekommer idag, både i mer naturlig ton och kraftigare, varav den kraftigare används mer som en kvällsmakeup vid festliga tillfällen. En annan klassiker som återanvänds idag är en tunn eyelinerlinje med vinge i ögonvrån, som påminner om 1950-talets glamourlook, vilket också representerar den vintage våg som finns idag. (Academy of Freelance Makeup, 2013; Byrdie, 2019; Högfeldt, 2015; Stewart, 2017; Söderberg & Wigur, 2006).

Inspirerade från Instagramtrender är tiden för experiment kommen när det gäller ögonmakeup. Tidigare under 2000- och 2010-talet har varma toner varit det mest populära, men man förutspår att kallare toner på exempelvis ögonskuggor ska bli inne. Färger som blå, grön, lila och kalla rosa nyanser är vad som börjar ses på ögonlocken. Starka ögonmakeuper blir alltmer vanliga och den klassiska, svarta eyelinern blir utbytt mot mer kreativa färger och former, exempelvis neonfärger. (Elle, 2020).

4 Tidigare forskning

I detta kapitel behandlar respondenten vilka forskningar som gjorts tidigare om eyeliner samt ögonmakeup och annan makeup. Tidigare forskningar har sökts via databaser som EBSCO, Springer Link och sökmotorn Google Scholar. Forskningar som använts är från Springer Link och Google Scholar och är främst artiklar och uppsatser, men också forskningar. Sökord som använts är eye makeup, eyeliner, history of makeup, history of eye makeup, history of cosmetics, vintage makeup, vintage eyeliner och eye looks.

Al-Hazzaa och Krahn (1995) har undersökt sammansättningen av 21 exemplar framställt kohl från olika delar av Saudi Arabien, Indien och mellan östern. Kohl är en mycket traditionell eyeliner som härstammar från antiken och idag används den mest i mellan östern, Asien och Afrika. Med undersökningen var man intresserad av att se hur mycket bly som finns i kohl. Sju av kohl exemplaren innehöll inget bly alls, fyra innehöll spår av bly (2,9 - 34,1%) och tio av dem hade upp till 84% bly i sig. I dessa exemplar hittade man även ett flertal spår av metaller som aluminium, kol, järn, titan, kalcium, magnesium, syre, silver, kisel, svavel och antimon. För att jämföra dessa tog man fem eyeliners tillverkade i västvärlden och fick fram att järn var en mycket mer vanlig komponent där (46%) men varken bly eller kol hittades i någon av dessa fem exemplar. Detta är något man borde ha i åtanke vid fall där blyförgiftning förekommit, eftersom orsaken kan vara bly från eyelinern kohl. Kort sagt borde man förbättra övervakningen och regleringen vid framställning av det traditionella kohl för att minska hälsorisker.

Jones, Porcheron och Russell (2018) har undersökt och jämfört bilder på ansikten med och utan makeup. Många studier visar på att makeup kan göra ett ansikte vackrare, men man menar att den visuella effekten makeup faktiskt har på ett ansiktes olika drag inte tidigare uppfattats korrekt. Det är allmänt känt att makeup kan framhäva och göra ansiktsdrag större, men med studien ville man testa hypotesen genom att använda en ny jämförelse och referensram, var bilder på ansikten med och utan makeup blev noggrant kontrollerade och jämförda med ett genomsnittligt eller standardansikte. Medverkandens olika drag som ögonbryn, ögon, näsa och mun, jämfördes i storlek med och utan makeup. Från tre jämförelser kom man fram till att ögonen och ögonbryn uppfattades större med makeup. I två jämförelser uppfattades näsan mindre med makeup, om makeupen var gjord av en professionell. Nästan inga av jämförelserna visade på att läpparna skulle uppfattas som större med hjälp av makeup. Slutligen konstaterades det att man i viss mån kan använda makeup för att modifiera ett ansiktes utseende.

Kim och Bae (2011) har studerat Hollywood skådespelerskors makeuper samt förändringar under tiden 1920-tal till 2000-tal med syfte att utveckla kosmetikaindustrin. I studien undersökte man övergångar och förändringar mellan makeuperna med tio års mellanrum med pålitlig litteratur som stöttepelare för den teoretiska bakgrunden. Metoden för studien var att analysera totalt 180 bilder, utvalda av experter, och fyra skådespelerskor valdes från varje årtionde. Studiens främsta resultat var att under 1920- och 1930-talen

framhövdes ett högt ögonbryn, under 1940-talet hölls makeup naturligt, ögonmakeup var störst fokus under 1950- och 1960-talen, 1970-talets makeup var hälsoinriktat, medan 1980-talet var mycket färgstarkt och 1990- och 2000-talen visade på intresse för ansiktets textur och hy.

Kim och Lee (2011) har undersökt bilder på skönhetsrenderer från åren 2008, 2009 och 2010 och analyserat 365 makeup färger samt grupperat dem i kategorierna ögonmakeup och läppmakeup. Bilderna sorterades sen i sex olika kategorier var av dessa fem var de mest återkommande. Naturlig bild, läcker bild, elegant bild, sofistikerad bild och romantisk bild. Syftet var att analysera vilka färger som används i de olika typerna av makeup i bilderna. Detta för att få en bättre uppfattning om vilka färger och toner att använda för att få fram specifika typer av makeup och använda kunskapen vid planering av färger för makeup. Resultatet visade på att under 2008 var det aktiva, romantiska och eleganta bilder som var mest förekommande, medan naturliga bilder och miljöpositivism förekom mycket under 2009, samt läckra bilder stack ut under 2010.

Kim och Park (2010) har studerat hur kvinnans skönhetsrenderer förändrades under 1960-talet genom att analysera makeuper från årtiondet. Till studien användes flertalet dokument och källor relaterat till ämnet. Man använde sig av bilder och artiklar från 143 tidskrifter för kvinnor. Bland de 624 bilderna, var 52 av dem tillräckligt tydliga för att kunna studera hela ansiktet och dess makeup. Tidsperioden var från 1960 till 1969 och fokus låg på hyn, ögonbryn, ögonskugga, eyeliner, läppstift och rouge. Man kom fram till resultatet att under början av 1960-talet hade hyn olika toner, från en onaturlig och grå ton till en rosig, glossig och naturlig ton. Ögonlocken, ögat eller läpparna framhövdes med ljusa toner. Under mitten av 1960-talet var hudtonen naturlig och med mer skuggning på ögonlock, vid näsa och läppar. Under det sena 1960-talet användes makeup och färger mer enligt sammanhanget, alltså tid och plats. Slutligen konstaterades det att kvinnorna under 1960-talet använde makeup för att uppnå ett ungt och vackert yttre.

Park (2017) har i sin studie undersökt olika ögonformer och deras förändring när man ändrat på ögonfransarnas form eller design. Syftet var att undersöka effekten av att förändra fransarnas form och på vilket sätt det kan förändra bilden av ögat. Studien delades in i en teoretisk del och en empirisk. Den teoretiska bestod av tidigare forskning och deras resultat, samt teoretiska böcker kring ämnet. Den empiriska delen handlade om att se på och dela in ögonformer i grupper, ögonformer kompletterade med ögonfransform och de förändringar resultatbilderna gav. Testet utfördes mekanisk och med frans designen J-form. Resultatet visar att runda ögonformen neutraliserades, smala ögon blev mer alerta och mjukare, långt isär sittande ögon upplevdes smarta medan tätt sittande ögon blev mjuka, stora ögon neutraliserades och små ögon blev större. Ögon med dubbla ögonveck blev mer neutrala och eleganta medan ögonlock med ett veck och utstickande ögon blev vänliga och mjuka. Trötta ögon blev stärkta och såg mer alerta ut. Som slutsats menar Park att ögonfransformen eller designen kan spela en roll i försök att ändra bilden av olika ögonformer och att enkla, förlängda fransar kan neutralisera en ögonform och ge en finare bild.

Matsushita, Morikawa och Yamanami (2015) har undersökt om man med hjälp av mascara, eyeliner och ögonskugga kan få ögon att upplevas som större och i så fall, med hur många procent. I undersökningen gjordes två experiment. Det första experimentet involverade eyeliner och mascara och resultatet visade att både eyeliner och mascara ger illusionen av större ögon, upp till 6%. Det resultatet var dock inte definitivt, eftersom eyeliner endast gav ett sådant resultat applicerat utan mascara, medan eyeliner applicerad tillsammans med mascara inte gav någon större effekt. I experiment två testade man om man med och utan ögonskugga kunde få en illusion av större ögon och resultatet visade att ögonskugga gjorde så att ögonen upplevdes större, med 5%. Slutsatsen var att applicering och användning av makeup involverar visuella illusioner, och geometriska sådana.

Sammanfattningsvis har Al-Hazzaa och Krahn (1995) kommit fram till att processen vid framställning av traditionellt kohl borde kontrolleras bättre för att minska riskerna för blyförgiftning eller andra hälsofaror. Jones, Porcheron och Russell (2018) konstaterade att man i viss mån kan förändra storleken på olika ansiktsdrag med hjälp av makeup, exempelvis ögon och ögonbryn upplevdes större, medan läppar inte gjorde det av makeup. Kim och Bae (2011) fick fram att under 1920- och 1930-talet var det ögonbryn och högt sittande sådana som var stort fokus inom makeup, medan under 1940-talet var det väldigt naturligt. 1950- och 1960-talet var det tydligt ögonen som drog fokus när det gällde makeup och 1970-talet riktades mot hälsa och naturlighet. 1980-talet hade färg som fokus och under 1990- och 2000-talet var det hyn och dess textur som var av största vikt. Kim och Lee (2011) kom fram till att under 2008 var det aktiva, romantiska och eleganta bilder som var mest förekommande typen av bilder inom makeuptrender, medan 2009 var det naturliga och 2010 läckra bilder. Kim och Park (2010) kom också fram till att under 1960-talet framhövdes ögonen och att det som strävades till var ett ungt och vackert utseende. Park (2017) undersökte hur ögonformer förändrades av formen på ögonfransarna och konstaterade att genom att forma och förlänga ögonfransarna kan man få en vackrare bild av ögats form. Matsushita, Morikawa och Yamanami (2015) kom slutligen fram till att man med ögonskugga, eyeliner och mascara kan ge illusionen av större ögon.

5 Metoder

Detta kapitel handlar om vilka metoder respondenten använder sig av i sin praktiska studie. Respondenten gör en kvalitativ studie och som datainsamlingsmetod används dokumentstudier, styling av bas, ögonbryn och ögon och porträttfotografering. Som dataanalysmetod gör respondenten en bildanalys.

5.1 Dokumentstudier

För att kunna besvara frågeställningar i en studie behöver man samla information och det finns olika sätt att göra det på. Dokument är information som nedtecknats eller tryckts, exempelvis litteratur, men också information i bild- eller ljudform är dokument, som fotografier och videor. När man väljer vilka dokument man vill använda till en studie är det viktigt att tänka på att man får en helhetsbild och att man ser det man vill ta reda på ur flera synvinklar. Dokument kan användas för att besvara de frågeställningar som ställts i en studie och för att man ska kunna fastställa att de fakta man sen presenterar är sanna, behöver man också bedöma och vara kritisk till dokumenten. (Patel & Davidson, 2011).

En viktig del när man utför en studie är att göra en genomgång av litteraturen, alltså systematiskt se över och hitta publicerad information som ska användas. Det vanligaste sättet att söka information är med hjälp av ämnes- och nyckelord för det specifika området på exempelvis databaser, vilka det finns olika av. För att hitta relevant fakta i databaserna behöver man använda rätt frågor och sökord för att begränsa sökningen. Genom att utgå från de ord som finns i frågeställningen till studien kan man få fram enskilda ord eller kombinationer som ger snäva, men relevanta träffar vid en databassökning. (Forsberg & Wengström, 2015).

Redan när man börjar samla olika dokument till sin studie är det viktigt att skapa ett tydligt och fungerande system för referenserna, så att man inte i ett senare skede tappar bort dem bland alla dokument. Det finns flera system för hur man kan ange källor och hänvisa rätt, ett exempel är Harvardmetoden, och olika typer av källor hänvisas på olika sätt. (Bell, 2016).

5.2 Styling av bas, ögonbryn och ögon

Eve Oxberry (2016) lyfter fram fördelen med att använda skisser för att planera en makeup. Pennor och makeup används för att skapa skisserna. Skisser kan man hitta på nätet och skriva ut. Ett löst puder sätts över skissen, för att färgerna ska blanda sig bättre. Pudret pressas in i pappret med cirkelrörelser och en stor och mjuk borste. Med solpuder och en ögonskuggspensel skapas konturer runt kinder, näsa, haka och ögonbrynsben. Rouge appliceras med samma teknik. Ögonskuggor appliceras runt ögonen. Globlinjen betonas med konturer för att skapa djup. För eyeliner används en penna och suddas ut med en ögonskuggspensel. Ögonfransar skapas med en svart penna. Formen av ögonbrynen görs med en penna och fylls ut med puder ovanpå. För att fixera makeupen på pappret kan man spraya lätt med hårspray på. (Oxberry, 2016).

En primer jämnar ut huden och ger en bra grund för foundation, samt håller makeupen på plats. Primer appliceras tunt och jämnt med fingrarna över hela ansiktet, Oxberry framhåller att "less is more" både vid applicering av primer och foundation. Foundation appliceras med en borste från mitten av ansiktet ut mot sidorna och lämnar ett tunt och jämnt lager över ansiktet. Foundation kan tonas ut med fingrarna vid behov. (Oxberry, 2016).

Genom att applicera concealer under ögonen ljusar man upp ögonområdet och ögonen. Concealer appliceras ovanpå foundation, i en något ljusare ton än foundationen, i en V-form från inre ögonvrån ner till kindbenets högsta punkt och upp till den yttre ögonvrån. Concealern suddas ut i en uppåtgående rörelse med en fluffig ögonskuggspensel. Ett transparent puder appliceras med en fuktig beautyblender över ögonområdet och extra puder borstas bort. (Potter-Dixon, 2019).

Oxberry (2016) förklarar att för att bevara lyster i huden men fixera basen appliceras ett mycket tunt lager transparent puder med en stor puderborste. För en frisk färg appliceras en rosig puderrouge med en rougeborste och sveps upp mot tinningarna. (Oxberry, 2016).

Basen görs likadan för varje makeup, medan ögonbryn och ögonmakeup görs enligt metoder för varje årtionde.

1920-talet

Aucoin (2000) berättar steg för steg hur man uppnår 1920-talets dramatiska ögonmakeup. Med en ögonskuggspensel appliceras en turkosblå puderögonskugga över hela ögonlocket, in i globlinjen och under ögat. Ögonskuggan blandas väl. Vattenlinjen markeras med svart ögonpenna både upp- och nedtill och suddas in i fransraden och i en nedåtgående rörelse. Ögonbrynen formas med en mörkbrun ögonbrynsenna i en horisontell linje och neråt vid brynnens yttre kant. Högsta punkten får gärna vara vid ögonbrynnens inre kant. (Aucoin, 2000).

1930-talet

Marlene Dietrich bar en ikonisk ögonmakeup för 1930-talet. På ögonlocken appliceras ögonprimer och puder som bas. En skimrig champagnefärgad ögonskugga appliceras med en ögonskuggspensel över hela ögonlocket och upp till brynbenet. Med en fluffig ögonskuggspensel appliceras en ljusbrun ögonskugga i globlinjen och ger rundade och trötta ögon. Med eyeliner och eyelinerpensel appliceras en tunn linje längs med fransraden. Linjen ska inte förlängas utanför fransraden. För att få en glossig finish appliceras vaselin över ögonskuggan mitt på ögonlocket. Ögonbrynen dras tunna och rundade med en liten vinklad ögonbrynspensel och ögonskugga i brun nyans. Svart mascara appliceras på fransarna och långa lösögonfransar appliceras upptill. (Reynolds, 2011).

1940-talet

Scott Barnes (2021) berättar att ögonbrynen var större under det här årtiondet än tidigare och fylls i enligt den naturliga formen på ögonbrynet med brun skugga och en vinklad ögonbrynspensel. Ett färgat ögonbrynsgel borstas genom brynen. Över hela ögonlocket appliceras en gyllenbrun ögonskugga med en stor ögonskuggspensel. Svart mascara appliceras på de övrefransarna medan modellen ser nedåt och ögonlocket lyfts med tummen och skyddar samtidigt ögonlocket från att få mascara på sig. Mascara borstas på i en uppåtgående rörelse. Naturliga lösögonfransar appliceras och ännu lite mascara för att blanda ihop dem med modellens egna fransar. (Barnes, 2021).

1950-talet

1950-talets ögonbryn var starka, definierade och vinklade. Ögonbrynen fylls i med en mörkbrun skugga med en vinklad ögonbrynspensel. De fylls i lite högre än det naturliga brynets form. På ögonlocken appliceras blå ögonskugga över hela ögonlocket. En vit skimrig ögonskugga appliceras på ögonbrynsbenet. Svart mascara appliceras på de övre fransarna. Med flytande eyeliner appliceras ett 1950-tals kattöga; en linje längs med den övre fransraden som avslutas i en vinge vid den yttre ögonvrån. Barnes (2021) framhåller att man vill göra eyeliner identisk på båda ögonen. Lösögonfransar appliceras vid övre fransraden, men innan de appliceras och medan limmet får torka lite, böjer Barnes lösögonfransraden för att mjuka upp dem så de kan forma sig efter ögat bättre. (Barnes, 2021).

1960-talet

Katie Reynolds (2011) visar steg för steg hur man gör en ikonisk Twiggy ögonmakeup. På ögonlocken sätts en bas med ögonprimer. En pastellögonskugga appliceras med ögonskuggspensel över ögonlocket och med en mindre pensel appliceras en rundad linje ovanför globlinjen med grå ögonskugga. Kevin Aucoin (2000) förtydligar att den inte ska följa den naturliga globlinjen. Med en liten eyelinerpensel och svart geyleliner appliceras en linje ovanpå den grå linjen för att stärka den. Med svart geyleliner appliceras en eyelinerlinje längs med fransraden, som Aucoin säger att inte ska förenas med globlinjens markering. Fransar dras vid den nedre fransraden med geyleliner och en tunn eyelinerpensel. Med en vinklad ögonbrynsborste fylls ögonbrynen i naturligt, så ögonen får stå i fokus. Svart mascara appliceras på övre och nedre fransar och stora lösögonfransar sätts på. (Aucoin, 2000; Reynolds, 2011).

1970-talet

Scott Barnes (2021) börjar sin 1970-tals makeup med en skimrig grålila ögonskugga som appliceras från globlinjen upp till ögonbrynet. Den suddas väl ut över ögonbrynet och ut mot tinningarna. En gråblå ögonskugga appliceras med en mindre ögonskuggspensel på ögonlocken. Den första ögonskuggan suddas in i nedre fransraden med en vinklad borste. En mörkgrå ögonskugga suddas in nära övre fransraden och vid yttre, nedre fransraden. Ögonbrynen under 1970-talet var naturliga och därför appliceras endast ögonbrynsgel. Svart mascara appliceras på övre och nedre fransar och ett par lösögonfransar på. Mer mascara appliceras för att få ihop de naturliga fransarna med lösögonfransarna. Med en svart ögonpenna fylls vattenlinjen vid nedre fransraden i. (Barnes, 2021).

1980-talet

Katie Reynolds (2011) börjar den starka Siouxi Sioux ögonmakeupen med att applicera primer på ögonlocken. Med en ögonskuggspensel appliceras ett lager ljus och matt ögonskugga över ögonlocken och upp till brynen. En svart ögonskugga appliceras över ögonlocket och i globlinjen, men inre ögonvrån lämnas ljus. Med en fluffig ögonskuggspensel blandas ögonskuggan upp mot ögonbrynen och ut mot tinningarna. Med flytande eyeliner appliceras en linje, tätt intill övre fransraden och förlängs vid yttre ögonvrån. Eyelinern förlängs vid inre vrån, mot näsan. Längs med nedre fransraden appliceras en eyelinerlinje, som vid yttre ögonvrån förenas med den övre och ut i en vinge. Vid inre ögonvrån förlängs nedre eyelinerlinjen in mot näsan, parallellt med den övre och lämnar ett mellanrum mellan linjerna. Mellanrummet fylls i med vit ögonpenna. Svart mascara appliceras på både övre och nedre fransar. Med en vinklad ögonbrynspensel fylls ögonbrynen i med svart ögonskugga. Formen är inte naturlig, utan kantig och går nedåt vid inre kanten av ögonbrynet och förlängs vid den yttre. (Reynolds, 2011).

1990-talet

Hung Vango (2020) visar i sin YouTube video hur man gör en 1990-tals supermodell-makeup. Ögonbrynen fylls i naturligt med ögonbrynspenna, med lite mera vinkel vid den högsta punkten. Vango poängterar att man gärna får använda en ljusare ton på pennan än modellens hårfärg för att ögonbrynen inte ska se för mörka och starka ut. Ett ögonbrynsgel borstas i. För ögonmakeupen läggs en bas med ögonprimer över ögonlocken och under ögonen. Med en brun ögonpenna appliceras en linje, längs med fransraden, som blir tjockare mot yttre delen av ögat och ut mot tinningen. Med svart ögonpenna fylls övre vattenlinjen i. En ljus gyllenbrun ögonskugga appliceras med en mindre ögonskuggspensel under ögonen, nedanför fransarna. Vid yttre hörnen appliceras ögonskuggan uppåt. En varm rödbrun ögonskugga appliceras med en ögonskuggspensel ovanpå den bruna linjen lagt med ögonpenna. Vid yttre delen av ögonen appliceras den rödbruna skuggan uppåt, utanför den bruna linjen, och utåt mot tinningen. Den gyllenbruna ögonskuggan appliceras med en fluffig ögonskuggspensel i globlinjen och upp mot brynet. Ovanpå den appliceras den rödbruna skuggan vid yttre delen av globlinjen och blandas väl. Med den gyllenbruna skuggan blandas kanterna ut ännu mer. Med en ljus hudfärgad ögonskugga, tas brynbenet fram med en platt ögonskuggspensel. Den ljusa skuggan appliceras även mitt på och vid inre delen av ögonlocken och blandas in med den fluffiga ögonskuggspenseln. Med svart ögonpenna förstärks linjen vid fransraden, främst vid yttre delen av ögat och utåt mot tinningen. Med en liten ögonskuggspensel suddas linjen ut. Ögonfransarna böjs upp med en ögonfransbøjare och mascara appliceras. (Vango, 2020).

2020-talet

I en tutorial video på Cosmopolitans (2019) youtube visar Nina Park hur man gör en editorial ögonmakeup. En grön ögonskugga jobbas in med en ögonskuggspensel på handryggen för att värma upp skuggan. Ögonskuggan appliceras med en mindre ögonskuggspensel vid inre ögonvrån och vid den yttre. Med en platt pensel appliceras samma ögonskugga längs med nedre fransraden. En metallisk och skimrande ögonskugga appliceras vid den inre vrån. En hudfärgad ögonskugga appliceras i mitten av globlinjen, men mitten av locket lämnas tomt. I en editorial video av Lisa Eldridge (2010) har hon applicerat mascara och sätter enskilt klippta lösögonfransar längs med nedre och övre fransraden. Till de övre fransarna används längre fransar än till de nedre. Med en svart geleyeliner och en tunn pensel appliceras eyeliner mellan lösögonfransarna vid den nedre raden, och linjen förlängs in mot näsan. Eyeliner appliceras så nära som möjligt och in mellan de naturliga fransarna. Vattenlinjen vid nedre fransarna fylls i med ögonpenna. Den yttre linjen från fransarna förlängs med geleyeliner och pensel. (Cosmopolitan, 2010; Eldridge, 2010).

5.3 Porträttfotografering

När man fotograferar är det flera saker man måste tänka på för att uppnå det önskade resultatet. Ljuset spelar en stor roll i hur bilderna sedan kommer bli. Om det är klart solsken eller lätt molnigt är ljuset rikligt, vilket gör att färger är mättade och skuggor kan framhäva dem ännu mer. Bra att tänka på är hur solen rör sig och var den befinner sig vilken tid på dagen. Komposition är också viktigt och ska återge verkligheten i koncentrerad form på ett vackert eller estetiskt sätt. Bra komposition kan vara mycket individuellt och handlar om hur man vill uttrycka sig och sitt motiv. (Nykrog, 2004).

När man fotograferar närbilder kan man gå på sin intuition och prova sig fram. Ljuset är viktigt för att det förbättrar skärpan och färgerna. Autofokus funktionen kan vara besvärlig när man tar närbilder, därför kan det underlätta att prova använda manuellt fokus. Vid fotografering av närbilder kan det vara bra att använda ett stativ och ifall kameran har videoutgång kan det vara möjligt att se bilderna via en tv-skärm, vilket är en stor fördel. (Nykrog, 2004).

Vid porträttfotografering är det viktigt att planera fotograferingen på förhand, genom att välja lämplig miljö, tänka på vinklar som kan framhäva olika attityder och tillbehör som kan användas. (Hedgecoe, 2006).

Vid porträtt och närbildsfotografering ska man våga gå nära och tänka på kompositionen. Bilden kan tänkas i tre delar, var det öga som är i fokus gärna får vara i mitt delen, men andra ögat åt en sida. Sedan är det bra att tänka att man ska fylla bilden, så att det inte finns något i bakgrunden som drar fokus. Man kan även ha en neutral bakgrund så att ansiktet får stå i fokus. Vinkeln man fotograferar ifrån får gärna vara lite ovanifrån, eftersom det låter ljuset falla i modellens ögon och ger en bra exponerad bild av ögonen, som gärna framhävs. (Live Snap Love, u.å.).

5.4 Bildanalys

Bilder tolkas och värderas olika beroende på vår egen kunskap, erfarenhet och bakgrund. Med en bildanalys studerar man och tolkar vad avsikten med en bild är, hur man blir påverkad av den och vad det är som gör att man påverkas. Man försöker bli medveten om processen mellan den som skapat bilden och den som ser den. Ofta är det känslor man vill väcka med en bild och det är själva upplevelsen som gör att man blir nyfiken, så första intrycket av en bild är viktigt för hur den fortsatta tolkningen ska gå. (Iarare.at, 2016; Visuell Produktion, u.å.).

Med hjälp av tre begrepp kan man göra en bildanalys. Grunden i bildanalysen består av vad man ser i bilden och kallas denotation. Man ser på personer och föremål, miljö, tid och plats samt på vad som händer i bilden. Komposition, uppbyggnaden, ljuset och färger hör också till denotation. När man fastställt vad som ses i bilden kan man fundera mer på betydelsen i bilden. Det kallas konnotation. Här ser man på vilka tankar och känslor som kommer upp och hur de är associerade till element, handlingar och föremål i bilden. Man kan ställa sig frågan; vad berättar bilden? Man funderar på stämningar, attityder och värderingar och tolkar bildens innebörd med hjälp av denotationens analys. Slutligen kan man även ha privata associationer till personer eller föremål i en bild. Dessa är man ensam om eftersom de baserar sig på egna, personliga erfarenheter eller minnen. (Bergström, 2016; Iarare.at, 2016; Visuell Produktion, u.å.).

Respondenten har använt både denotation och konnotation i bildanalysen.

5.5 Undersökningens praktiska utförande

Arbetet inleddes med att läsa sig in på teori kring ämnet och se på YouTube-videor om ögonmakeup från 1920-talet till 2020-talet. Det gjordes för att få en bild av hur ögonmakeupen sett ut och applicerats under årtiondena. Till näst tog respondenten inspiration från makeup-artister som gjort serier om makeupens historia via exempelvis YouTube för att bestämma vilka typer av ögonmakeup hon ville göra till arbetets praktiska del.

Eftersom respondenten i ett tidigt skede bestämt att göra en praktisk del började sökandet efter modell också tidigt. Respondenten tog själv kontakt med en bekant som hon tyckte var passande och ville ha endast en modell för att visa på olikheter årtiondena emellan. Valet av modell baserades på hur modellens ögon såg ut. Respondenten valde Simona, 23. Modellen valdes för hennes stora och öppna ögon, med mycket yta kring dem att jobba på och hennes långa ögonfransar. Modellen är fotogenisk och har slät och fin hy, vilket också var önskat av respondenten.

Respondenten bestämde att fotografera modellen och ögonmakeuperna själv för att utveckla sin färdighet inom fotografering av makeup men också av bekvämlighet att bara vara två personer inblandade i projektet. Respondenten valde att bilderna skulle tas väldigt nära, med båda ögonen i fokus, för att ögonmakeupen skulle komma fram så tydligt som möjligt. Ljuset var av stor vikt, eftersom respondenten valt att använda naturligt ljus. Därför valdes en utomhusplats av plexiglas som finns hos respondentens föräldrar som plats för fotograferingen. Där slipper mycket ljus in under hela dagen och eftersom det var närbilder som skulle tas fick ett vitt lakan stå som bakgrund. Respondenten valde att använda ett stativ och en tv-skärm kopplad till kameran för att kunna kontrollera skärpa och ljus direkt under fotograferingen.

Fotograferingen av makeuperna ägde rum i två dagar och respondenten och modellen hade bestämt tiderna på förhand. Respondenten hade meddelat modellen att ha en vit överdel och uppsatt hår, samt rengjort och återfuktat ansikte före hon kom till fotograferingen, för att kunna vara så effektiva som möjligt väl på plats. Innan de två tillfällena hade respondenten gjort ett schema för vilka årtionden som skulle påbörjas vilka tider, respektive dag. Ordningen valdes enligt vilken makeup som innehöll mindre och större mängd makeup samt kraftfullhet, eftersom det skulle vara enklare att göra en stark, täckande makeup efter en mer skir och naturlig en, än tvärtom. Som planering innan tillfällena gjorde respondenten ögonmakeuperna på ansiktsskisser för att ha en bild framför sig under tiden hon sminkade. Makeuperna utfördes enligt anvisningarna, förutom att en ögonprimer använts som bas vid alla ögonmakeuper och basen bättrades på efter varje borttagning av ögonmakeup.

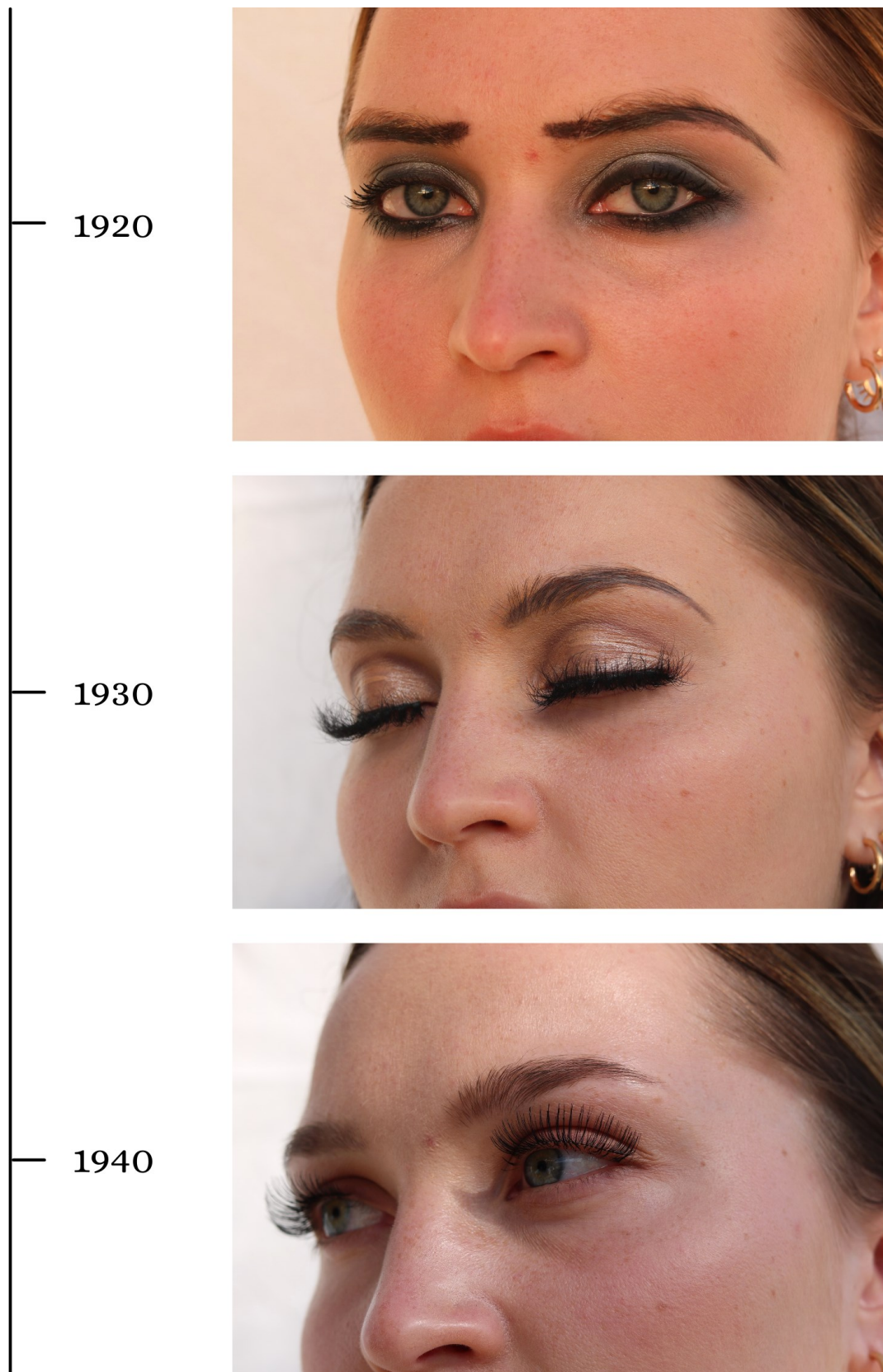
Efter fotograferingen gick respondenten genom bilderna och valde ut en bild för varje årtionde, med bra ljus och tydlig makeup. Bilderna beskärdes sedan för att ha ögonen främst i mitten av bilden och i fokus. Bildernas ljusstyrka och kontrast har justerats för att ha ungefär samma ljus på alla bilder. Efter att bilderna editerats och satts ihop tillsammans med tidslinjer har bildanalys gjorts för att bygga upp resultatet som redogörs i nästa kapitel.

6 Resultatredovisning och tolkning

I detta kapitel presenteras resultatet för arbetet, samt tolkningen, som respondenten valt att ta in under samma rubrik som resultatredovisningen för att underlätta för läsaren. Årtiondena presenteras i tre delar, var 1920-, 1930- och 1940-talet kommer först, 1950-, 1960- och 1970-talet efter och slutligen 1980-, 1990- och 2020-talet. För varje del presenteras först en figur bestående av en tidslinje med tre årtionden och en bild från varje. Efter figuren följer resultatredovisning för varje bild och årtionde med en detaljerad beskrivning av vad som ses i bilderna, vad som kan läsas utav dem och hur eyeliner applicerats. Respondenten tolkar tillbaka på teorin och de tidigare forskningarna samtidigt som resultatet redovisas.

I figurerna 16, 17 och 18 ser man i varje figur tre bilder placerade vid en tidslinje. I figur 16 står årtiondena 1920, 1930 och 1940 vid tidslinjen. I figur 17 finns årtiondena 1950, 1960 och 1970. I sista figuren, figur 18, står årtiondena 1980, 1990 och 2020 längs med linjen. Alla bilder föreställer en närbild på en ung kvinnas ansikte, med ögon och ögonmakeup i fokus. Ljuset i bilderna är naturligt och mjukt och bakgrunden är neutralt vit. Kvinnans hy är naturlig, slät och drar inte till sig någon större uppmärksamhet.

6.1 The smokey 20's, the glamorous 30's and the natural 40's

Figur 16. The smokey 20's, the glamorous 30's and the natural 40's

I figur 16 på bilden placerad vid årtalet 1920 ser kvinnan rakt mot oss. Man ser en kraftig ögonmakeup. Runt ögonen ses en svart, kraftig, tjock och sotad eyeliner, som börjar vid de inre ögonvråna och slutar strax utanför de yttre. Linjerna är utsuddade men tydliga och eyeliner är även applicerad i vattenlinjerna, som gav den ultimata smokey-eye-effekten enligt Coursey & Gale (2020). Ögonen är skuggade med en skimrig turkos ögonskugga, som Glamourdaze (2020) säger var populär under 1920-talet. Mascara i svart ses på både övre och nedre fransar. Ögonbrynen är mörkbruna och tunt formade neråt i en unik 1920-tals form, eller som Hay, Reynolds & Thompson (2012) nämner dem som; dockliknande bryn. Hela ögonsminkningen är gjord i en nedåtgående form, precis som Coursey & Gale (2020) också berättar om 1920-tals ögonmakeupen, vilket gör att kvinnans ögon ser lite sorgsna ut. Starkheten i ögonmakeupen gör också att ögonen ser mystiska och dramatiska ut, vilket Byrdie (2019) också poängterar att 1920-tals ögonmakeupen och eyeliner var. 1920-talets eyeliner applicerades med svart penna, ofta ögonbrynsenna, runt ögat och i vattenlinjen. Linjen drogs högre mitt på ögonlocket och neråt mot inre och yttre delen av locket. Sedan suddades linjen ut med ett finger, som Coursey & Gale (2020) berättar kunde vara begränsande som enda redskap man hade för att applicera makeup.

På 1930-tals bilden är kvinnans ögon stängda och gråbruna markeringar, som Uhlin (2015) berättar att 1930-tals ikonerna Greta Garbo också bar, syns strax ovanför globlinjerna. Man ser även eyelinerlinjer vid övre fransraderna, som börjar vid inre ögonvrån och slutar precis vid de yttre. Så beskriver även Byrdie (2019) 1930-talets eyeliner. Ögonlocken har en skimrande, champagnefärgad ton, vilken Hay, Reynolds & Thompson (2012) också nämner som populär ton under 1930-talet, för att passa till den fina kvällsklänningen. Ögonbrynen har en rundad form och brun färg. Strax nedanför eyelinerlinjerna sitter även stora, tjocka och tunga lösögonfransar. Ögonbrynens och ögonmakeupens rundade form ger ögonen en rund form och de uppfattas som tunga och trötta. Färgerna i ögonmakeupen ger en känsla av glamour och elegans, vilket Academy of Freelance Makeup (2013) nämner som nyckelord för årtalet, och fransarna ger det hela lite drama. 1930-talets eyeliner applicerades med ögonbrynsenna och var svart eller brun. Coursey & Gale (2020) berättar också att det inte fanns skilda ögonpennor utan att det var ögonbrynsennor som användes som eyeliner. Linjen började vid den inre ögonvrån och drogs lika tjock enda ut till den yttre vrån, var den precis slutade. Linjen lämnades relativt skarp. Linjen i globlinjen drogs också med penna eller med en brun ögonskugga. Vissa blandade även sot från korkor med vaselin för att använda som eyeliner. Detta var även, enligt English Heritage (2018), Marlene Dietrichs hemlighet till sin ikoniska 1930-tals ögonmakeup.

På bilden längst ner vid årtalet 1940 blickar kvinnan ut ur bild. Ögonmakeupen är mycket naturlig och man kunde nästan tro att ingen makeup är där alls, vilket också Uhlin (2015) berättar om 1940-talets makeup och att fokus sattes på läppar i stället för ögon. Kim och Bae (2011) konstaterade också att naturlig makeup var det som var mest populärt under 1940-talet. Man kan ändå skymta en tunn, brun linje strax ovanför de övre fransarna, som en skugga utsuddad där bakom, som Glamourdaze (2016) också nämner om 1940-talets eyeliner. Ögonbrynen är naturliga till formen och har en kall brun ton. De övre fransarna har mascara och en rad långa lösögonfransar, som Corson (2003) poängterar att användes främst till kvälls tillställningar. Med den naturligt vackra hyn med glans och lyster och den minimala ögonmakeupen uppfattar man kvinnan som en naturlig skönhet med vackra, tindrande ögon. Användningen av eyeliner på 1940-talet var väldigt minimal, men de som använde eyeliner drog linjen med ögonbrynspenna, med mascara eller med sot längs med fransraden. Ibland drogs linjen även utåt i en liten vinge vid yttre vrån, vilket Academy of Freelance Makeup (2013) säger var typiskt för årtiondet.

6.2 The 50's lady, the 60's youth and the 70's diva

Figur 17. The 50's lady, the 60's youth and the 70's diva

I figur 17 ser vi på 1950-tals bilden att kvinnans blick ligger direkt på oss. I bilden ser man en tydlig ögonmakeup, vilket Kim och Bae (2011) konstaterade var populärt under 1950- och 1960-talet. Man ser en skarp och tydlig eyeliner, som börjar tunt vid de inre ögonvråna, blir tjockare på mitten av ögonlocken och slutar i en tydlig vinge, som går uppåt, vid de yttre ögonvråna. Det är även så som Academy of Freelance Makeup (2013) och Uhlin (2015) beskriver 1950-talets eyeliner. Ögonbrynen är tydliga och fylligt ifyllda i naturlig form med en varm mörkbrun nyans. Ögonlocken har en jämn och stark pastellblå färg, som Hay, Reynolds & Thompson (2012) och även Coursey & Gale (2020) säger var populär färg för ögonen på 1950-talet och brynbenet är framtaget med en vit skimrande ton. Övre fransarna är täckta med svart mascara och på dem sitter lösögonfransar som är kortare vid inre delen av ögat och blir längre mot den yttre. Den svarta eyeliner förlänger och lyfter ögat. Dess form tillsammans med lösögonfransarna ger ett feminint och lite flörtigt utseende och uttryck. Man uppfattar kvinnan som väldigt kvinnlig och städad med en sådan tydlig ögonmakeup, vilket Uhlin (2015) också lyfter fram som ideal kring 1950-talet och dess mode. 1950-tals eyeliner applicerades med ögonpenna, som det nu fanns skilda pennor för enligt Coursey & Gale (2020), eller flytande eyeliner, som gav en skarpare och tydligare linje som på bilden. Linjen drogs tjockare mot mitten av ögat och vingen var simpel men tydlig.

I 1960-tals bilden är kvinnans blick riktad ut ur bild och fokuset dras till den starka ögonmakeupen och ögonen, som Kim och Park (2010) kom fram till att var vanligast att framhäva under 1960-talet. Ögonmakeupen är en ikonisk ögonmakeup inspirerad av Twiggy, en av 1960-talets stora ikoner enligt Young (2017). Svarta linjer ses precis ovanför globlinjerna. Linjerna är rundade runt ögonens övre ögonlock, som Lindvall-Nordin (1983) kallar för markerad globlinje. Man ser också eyelinerlinjer dragna längs med övre fransraderna, som börjar tunt i den inre vrån men blir tjockare mot mitten, som Corson (2003) menar ger en rundad effekt. Linjen är sedan förlängd vid den yttre vrån, neråt och utanför ögonen. Parallellt med den linjen är fransliknande linjer dragna nedåt från de nedre fransraderna, som Byrdie (2019) säger är en del av Twiggys signaturlook från 1960-talet. Franslinjerna blir kortare längre in mot den inre ögonvrån. En stark pastell lila ögonskugga ses över hela ögonlocken. Både övre och nedre fransarna är täckta med svart mascara och vid de övre fransarna sitter täta och voluminösa lösögonfransar, som Spencer (2009) berättar användes flitigt under 1960-talet. Ögonbrynen är ifyllda enligt brynens naturliga form och i en brun nyans som brynens naturliga färg. Ögonformen upplevs rund och docklik på grund av ögonmakeupen och de stora fransarna. Makeupen känns lekfull, nästan barnslig och Kim och Park (2010) konstaterade också att det var ungt och vackert som var det ideal som eftersträvades under årtiondet. 1960-talets eyeliner applicerades med flytande eller kakeyeliner och med en eyelinerpencil, vilket var nytt på marknaden enligt Coursey & Gale (2021) och behövdes för att göra en så precisionskrävande ögonmakeup som denna.

I 1970-talets bild ser kvinnan rakt mot oss. Tunna eyelinerlinjer syns längs med de övre fransraderna i gråsvart nyans och är väldigt mjuka och in suddade i fransraderna, precis som Lindvall-Nordin (1983) beskriver eyelinern från 1970-talet. Vattenlinjen vid nedre fransraderna är markerade med samma nyans, vilket Lindvall-Nordin (1983) nämner att man även gjorde under 1970-talet. Ögonen är skuggade med en skimrande grålila nyans utanför ögonlocken upp mot brynen och ut mot tinningarna. Skuggan är väl utsuddad, vilket var finishen man eftersträvade under 1970-talet enligt Byrdie (2019). Ögonen är även skuggade med samma ton nedanför den nedre fransraden. På ögonlocken ses en stark gråblå skimrande nyans. Svart mascara syns på både övre och nedre fransar och långa, spretiga och glesa lösögonfransar syns upptill, vilket Lindvall-Nordin (1983) säger användes under 1970-talet för att framhäva ögonen mer. Ögonbrynen är naturliga, men mot det vildare och buskigare hållet och i en kall brun ton. Kvinnans blick är intensiv och nästan förförande. Tonerna i ögonmakeupen påminner om discoglitter och fransarna adderar drama till känslan. Man upplever kvinnan som divig och en som gillar nattlivet, och som Hay, Reynolds & Thompson (2012) och Corson (2003) beskriver 1970-talets stil, med Studio 54 känsla, disco-feber, glitter och glamour. 1970-talets eyeliner applicerades med pennor eller flytande eyeliner i dova toner som gav en utsuddad och sotig effekt.

6.3 The 80's punk, the 90's model and the unlimited 2020's

Figur 18. The 80's punk, the 90's model and the unlimited 2020's

I figur 18 på bilden vid årtalet 1980 är kvinnans blick riktad långt bort och ur bild. Kvinnans ögonbryn och ögonmakeup är mycket kraftig och har udda former, som var ett kännetecken för punkstilen under 1970- och 1980-talet säger Aucoin (1997), inspirerad av Siouxsie Siouxs ögonmakeup och bryn. Enligt Hay, Reynolds & Thompson (2012) var hennes ögonmakeup dramatisk, vass och kantig. Längs med både övre och nedre fransrad finns breda eyelinerlinjer som är svarta och skarpa och möts vid de yttre ögonvråna i en kraftig vinge som går ut mot tinningarna. Vid de inre ögonvråna är linjerna förlängda in mot näsryggen, men möts ej utan går parallellt och bildar ett mellanrum mellan varandra som är ifyllt med vit färg. Vattenlinjen nedtill är markerad med svart och även vitt längst in vid inre ögonvrår. På ögonlocken och strax ovanför dem finns svart skugga, som är utsuddad i kanterna. Fransarna är täckta av svart mascara upptill och nedtill. Ögonbrynen är ifyllda med svart och i en tjock, kantig form, som går nedåt vid de inre kanterna av brynen, i en vinkel. Ögonmakeupen i bilden är väldigt stark och ger nästan en känsla av ilska och aggressivitet, speciellt av de 'arga' och kraftiga ögonbrynens form. Man förstår att ögonmakeupen inte är menad att vara vacker, utan kanske har en annan mening eller budskap, precis som Corson (2003) säger att punk ögonmakeupen inte var menad att försköna, utan se mer ut som att man fått ett slag på ögat. Hay, Reynolds & Thompson (2012) berättar att man strävade efter den kraftiga makeupen för att ta del av upproret. Kajal eller ögonpenna, vilka männen även använde enligt Uhlin (2015), användes för att göra starka ögonmakeuper under 1980-talet och ofta i svart eller andra starka färger. Vattenlinjen markerades också ofta med ögonpenna och i olika färger enligt Young (2017).

I 1990-talets bild är kvinnans blick riktad mot oss. Ögonmakeupen är matt och i jordnära färger. Vid de övre fransraderna finns mjuka men tydliga eyelinerlinjer i gråsvart, som börjar vid inre ögonvrår och slutar i en spets vid de yttre. Linjerna är tjockare mot yttre delen av ögonen. De nedre fransraderna är också markerade med tunnare linjer i samma ton, och linjerna möts vid de yttre vråna. Vattenlinjen är markerad med den gråsvarta nyansen vid nedre fransrader. En orangebrun sotig skugga ses på övre ögonlock, ovanför ögonlocken och längs med nedre fransarna. In mot de inre ögonvråna är nyansen mer beigebrun och ut mot yttre vrår mer rostig rödbrun nyans, vilka var populära nyanser under 1990-talet enligt Young (2017). Ögonfransar både upp- och nedtill är täckta med svart mascara. Ögonbrynen är ifyllda enligt deras naturliga form, i en kall brun nyans, med något skarp vinkel vid brynbenets högsta punkt. Ögonmakeupen i bilden ger en känsla av dramatik, men på ett lugnt och minimalistiskt sätt, som Aucoin (1997) säger var centralt för 1990-talet, i och med att det är mjuka toner och en matt ögonmakeup. 1990-talets eyeliner var ofta gjord med kajalpennor som var mjuka men gick bra att göra till sotiga ögonmakeuper, i bruna och svarta toner. Vattenlinjen var vanligt att man markerade och till grungestilen hörde svart och sotig eyeliner med kajalpenna runt hela ögonen, som Byrdie (2019) också berättar om.

I bilden placerad vid årtalet 2020 ser kvinnan rakt mot oss. Ögonmakeupen är annorlunda och inte något man sett förut, precis som Elle (2020) berättar att det idag är tid för att experimentera, ser detta ut som ett experiment. Strax nedanför nedre fransraderna går en udda eyelinerlinje i brunsvart ton, förlängd ut mot tinningarna och mot näsan. Elle (2020) menar att den klassiska svarta eyelineren har blivit utbytt mot mer kreativa former och färger idag. Vattenlinjen vid nedre fransrader är markerad i svart. En ljusgrön ögonskugga, som Elle (2020) menar är trendfärg idag, ses vid inre och yttre ögonvrår och är mjukt utsuddade vid kanterna. Vid inre vrån syns även skimmer. På mitten av ögonlocken ses ingen färg annan än hudens färg. Fransarna är täckta av svart mascara och delar av långa lösögonfransar sitter vid övre och nedre fransar, med lite mellanrum mellan varje del. Ögonbrynen är ifyllda med en kall brun nyans. Man ser enskilda strån tydligt. Ögonmakeupen i bilden känns kreativ och annorlunda och man vet inte riktigt vad den ska föreställa annat än att den upplevs abstrakt. Ögonen upplevs överdimensionerade och udda till formen, vilket Jones, Porcheron och Russell (2018) och Matsushita, Morikawa och Yamanami (2015) konstaterat att makeup kan ge illusionen av. Färgerna och stilen känns modern och som att det inte finns några tydliga gränser och regler för hur en ögonmakeup ska se ut, vilket Academy of Freelance Makeup (2013) också säger om dagens makeup. Idag används olika typer av eyeliners och främst beroende på vilket resultat man eftersträvar. Flytande och geleyeliner är vanliga för klassiska, grafiska kattögon, vilket Byrdie (2019) också berättar om, medan ögonpenna eller kajalpenna används till mjukare, sotiga makeuper enligt Uhlin (2015).

6.4 Sammanfattning

Resultatet visar hur eyeliner och ögonmakeup sett ut samt applicerats från 1920-talet till 2020-talet. 1920-talets ögonmakeup hade svart bred eyeliner sotad kring ögonen och i vattenlinjen och ögonlock i turkos. 1930-talets ögonmakeup hade tunn gråsvart eyelinerlinje och champagnetoner. 1940-talet var naturligt med en knappt synlig brun eyelinerlinje. 1950-talets ögonmakeup var skarp eyelinerlinje med vinge och pastellblå ögonlock. 1960-talets ögonmakeup var ikonisk med en rundad markering ovanför globlinjen och längs med övre fransraden och streck dragna som fransar, från nedre fransraden samt pastell lila ögonskugga. Ögonmakeupen för 1970-talet var discoinspirerad med tunn gråsvart eyelinerlinje och skimrig ögonskugga. 1980-talets ögonmakeup var udda och stark med eyelinermarkeringar längs med övre och nedre fransrader mötandes i en vinge mot tinningen och parallella linjer mot näsan samt svart sotig ögonskugga. Ögonmakeupen blev naturligare mot 1990-talet med brunsvarta eyelinerlinjer vid övre och nedre fransrader och jordnära och matta färger på ögonlocken. 2020-talets ögonmakeup är kreativ och abstrakt med udda eyelinerlinje nedanför nedre fransrad, grön ögonskugga vid inre och yttre ögonvrår och enskilda lösögonfranstofsar. Ögonmakeup har sett olika ut för varje årtionde under de senaste 100 åren och det vi ser är att efter ett årtionde med kraftig ögonmakeup följer ofta en mer naturlig och nedtonad en till följande årtionde.

7 Kritisk granskning

Syftet med arbetet är att ta reda på hur modet för eyeliner och ögonmakeup sett ut i västvärlden under tiden 1920–2020, samt hur de applicerats. Syftet är tydligt formulerat och ämnet känns intressant. Efter att ha läst arbetet kunde syftet dock vara mer riktat till ögonmakeup än eyeliner, eftersom eyeliner är inkluderat i ögonmakeup och arbetet behandlar både och. Forskningsfrågorna är tydliga och fyller sin funktion att göra syftet med arbetet tydligare.

I kapitlet teoretisk grund tas först allmänt om ögonmakeup, produkter och verktyg upp, vilket är nödvändigt och tacksamt för de som till en början inte är så insatta i ämnet. Rubriken är tydlig och stycket ger en bra allmän bild av vilka produkter och verktyg som finns och även effekter och vilka termer som används inom ögonmakeup. Det är trevligt att respondenten skapat egna bilder för att förtydliga och visa effekter, produkter och verktyg. Bilderna är tydliga och snygga. Det fungerar dock inte helt smidigt att hänvisa till dem i texten. Strukturen hade kunnat vara tydligare mellan text och bild för att det skulle flyta på smidigt, eftersom det upplevs ganska hackigt. Texten i sig flyter på bra och är tydlig. Namn i stället för numrering på produkter och verktyg i bilderna kunde ha underlättat. Produkterna och verktygen kunde också ha delats in i fler bilder eller alla samlade i en bild för att förtydliga växlingen mellan text och bild för läsaren.

Nästa rubrik i teoretiska grunden är "ögonmakeupens ursprung" som innehåller en kort bakgrund till vad som hänt under historien innan 1900-talet inom ögonmakeup och allmänt om skönhetsvård. Denna rubrik ger en bra bild av hur ögonmakeup inte varit så använd tidigare i historien och ger mer vikt till varför ögonmakeupen är intressant under 1900-talet. Rubriken fungerar bra som övergång till det följande kapitlet. Man kunde försökt hitta mer kring ögonmakeup till denna rubrik för att den röda tråden skulle följs tydligare.

Rubriken "eyelinerns och ögonmakeupens historia i västvärlden" kunde egentligen bara vara "ögonmakeupens historia i västvärlden", om syftet var riktat till ögonmakeup. Här tas varje årtionde upp efter varandra med fakta kring samhället för tiden, ikoner och hur ögonmakeupen såg ut och applicerades. Respondenten har gjort ett utförligt jobb och har många källor som stärker teorin och även väldigt detaljerade beskrivningar. Bilderna på ikoner för årtiondena gör det trevligt att läsa och se på och underlättar även för läsaren att förstå vad som beskrivs i texten. Respondenten har tagit upp intressanta mindre fakta kring ikoner och samhället som ger en känsla av årtiondet och hur det var att leva då. Detta gör att man kan läsa in kopplingar mellan samhället och ögonmakeupen och övergångar mellan samhälle, ikoner och ögonmakeup är smidiga. Teorin i sin helhet är ganska lång, men det är svårt att undvika med ett så långt tidsspann som hundra år. Det är även olika mängd innehåll under årtalen, vilket man förstår beror på hur mycket ögonmakeup som var populärt för olika årtionden, men man kunde ha vägt upp det bättre med annat innehåll eller hållit årtiondena mer korta och koncisa i stället.

I kapitlet tidigare forskning finns sju forskningar nämnda enligt vad som undersökts och vad som konstaterats som resultat. Flera av dem är relevanta och tar upp ämnen som ögonmakeup under 1960-talet och hur ögonmakeup ger illusionen av större ögon, medan andra är mindre relevanta som behandlar innehållet i traditionellt kohl och därav inte går att tolka tillbaka på vid tolkningen. Flera av forskningarna är uppsatser och artiklar gjorda av studeranden inom branschen och trots relevansen kunde hellre riktiga forskningar använts som tidigare forskning.

Följande kapitel, metoder, behandlar vilka metoder som använts för att utföra arbetet. Kapitlet i sin helhet är tydligt och vissa delar är detaljrika beskrivningar av metoder. Här tas först dokumentstudier upp och förklaras kort hur man använt metoden. Respondenten går endast ytligt och allmänt in på hur metoden används och kunde ha gått mer in på hur man valt dokument, varför och sett mer ändamålsenligt på metoden. Under rubriken "styling av bas, ögonbryn och makeup" fås en tydlig och detaljrik beskrivning av metoder som använts för att utföra det praktiska med makeuperna. Texten är lång under denna metod, men det är även här förståeligt när man redovisar metoder för makeup för så många årtionden. Under metoden porträttfotografering tas det kort och ytligt upp kring fotografering av närbilder och respondenten upplever att det hade underlättat att ha mer specifika metoder för att få snyggare bilder till resultatet. Som följande tas bildanalys som metod upp och en kort men tydlig beskrivning av metoden och hur den används beskrivs. Sist tas undersökningens praktiska genomförande upp var det berättas hur respondenten gjort från början vid samlandet av dokument till att bildanalysen är utförd och resultatet ska redovisas. Beskrivningen är tydlig och där tas upp det som är relevant.

Resultatredovisningens struktur är tydlig och flyter på bra mellan text och bild. Figurerna är tydliga och bilderna är tillräckligt stora för att man ska se makeuperna tydligt. Namnen på figurerna är trevliga och passar bra till både bilderna och årtiondena. Respondenten har gjort en bra och beskrivande analys av bilderna och hittat många kopplingar mellan resultatet, teorin och de tidigare forskningarna. Respondenten svarar ordentligt med sitt resultat på syftet och forskningsfrågorna. Sammanfattningen av resultatet är lång men är också svår att korta ner på grund av risken att lämna bort viktiga detaljer från resultatet. Respondenten kommer fram till en intressant och sannolik konklusion i slutet av sammanfattningen.

Vid tillfället för utförande av makeuperna och fotograferingen finns det saker respondenten kunde gjort annorlunda för att få ett bättre resultat. Makeuperna kunde utförts och fotograferats på fler tillfällen än två för att huden kring modellens ögon inte blivit så irriterad av att ta bort och sätta ny makeup gång på gång. Respondenten kunde också ha tänkt på att inte göra en glittrig makeup innan en matta för att undvika att glitter lämnat kvar i exempelvis ögonbryn. Svart eller genomskinligt ögonfranslim hade gjort att limmet inte syntes på bild och behövt täckas med eyeliner. Vid fotograferingen kunde respondenten ha instruerat modellen mera för att få fram olika känslor i modellens blick och på det sättet kanske fått fram en känsla av årtiondet mer. Respondenten kunde dessutom ha haft en fotograf att ta bilderna för att få bättre bilder och respondenten hade

då fått fokusera på endast makeuperna. Ljuset på bilderna är olika, vilket man förstår när det naturliga ljuset ändrar mycket under en dag och från dag till dag. Detta kunde dock undvikits genom att ta bilderna i en studio. För att se olikheterna makeuperna emellan kunde man använt samma vinkel och samma riktning av blicken i bilderna, men det hade varit svårt att åstadkomma av respondenten själv som inte är fotograf. Respondenten har lyckats få fram tydliga och fina makeuper från vissa årtionden. 1940-talets makeup kommer knappt fram på bilden alls, vilket nog speglar årtiondet med naturlig och minimal makeup, men det hade ändå varit trevligare att se att där fanns makeup. Respondenten hade kunnat välja en starkare brun ton på eyelinern och göra linjen tydligare, samt fästa lösögonfransarna bättre för att de inte ska ses separat från de naturliga fransarna. 1980-talets ögonbryn kunde ha applicerats med en flytande eyeliner för att matcha skarpheten i ögonmakeupen och gett ett vassare resultat. Till 2020-talets bild kunde vattenlinjerna lämnats omarkerade för att ge ögat mer öppenhet. Det kunde även varit en idé att lämna bort lösögonfransar helt vid flera av ögonmakeuperna, för att eyelinerlinjer skulle synas bättre och vara tydliga. Samtidigt ger lösögonfransarna en viss känsla av vissa årtionden var lösögonfransar användes mycket, vilket ger en bättre helhetsbild av ögonmakeupen för årtiondet. Trots att det finns en del svagheter i bildernas representation av årtiondena vad gäller eyeliner och ögonmakeup, ger figurerna och bilderna en bra helhetsbild av hur ögonmakeupen förändras från årtionde till årtionde.

8 Diskussion

Eftersom eyeliner och ögonmakeup legat i mitt intresse sedan jag började använda mig av makeup har detta arbete verkligen varit ett intressant och givande projekt. Mitt tonårs jag hade nog aldrig kunnat tänka sig att jag skulle göra något så här stort projekt med ögonmakeup på hundra år. Jag är i vanliga fall inte särskilt intresserad av historia men i samband med ögonmakeup har faktiskt historia delen varit den mest intressanta, så kanske arbetet även kan intressera sådana som vanligen inte är så insatta inom makeup.

Mitt resultat ger en bra helhet av de senaste hundra åren och visar verkligen hur olika kvinnor sminkat sig under den tiden och hur de vågat experimentera med makeup. Jag hoppas att det kan ge inspiration till någon att testa på eyeliner, nya trender eller produkter, för det är ju det som är roligt med makeup enligt mig. Att få testa sig fram och hitta nya sätt och produkter man gillar. Om man från 1920-talet till 1950-talet kunnat applicera eyeliner och ögonmakeup enbart med händerna borde vi väl idag våga använda något av alla de verktygen som finns på marknaden, eller kanske det är det som borde testas till näst, att applicera all makeup med händerna?

Om jag hade gjort detta arbete igen hade jag försökt undersöka eyeliner mer specifikt och lämnat bort allmänt kring ögonmakeupen. Eyeliner beskrivs sällan ingående, men jag tycker den förtjänar mer utrymme och uppmärksamhet eftersom den ändå används så ofta inom makeup. Eyelinerns innehåll genom tiderna hade gått bra att ta med för att fylla ut ett annat väldigt smalt ämnesområde. Till bildserien hade jag då lämnat bort övriga produkter förutom en hudfärgad bas och eyeliner enligt årtiondena, för att verkligen få fram eyeliner och dess olikheter. Jag hade även tagit in en fotograf med kunskap inom närbild och makrofotografering för att få så tydliga närbilder som möjligt. Men visst hade jag även då stött på svårigheter som ett snävt ämnesområde innebär, men det är också dem som blir intressanta och användbara i slutändan. Då får man glänsa riktigt ordentligt när frågor kring området väl kommer upp.

Ett annat vidare forskningsförslag kunde vara att modernisera ögonmakeuper från historien, i en bildserie och gärna kreativ sådan. Allmänt inom branschen kunde man försöka att förutspå mode och trender inom makeup mer, kanske även riktat till editorial makeup eller makeuper från catwalken. Finns det tydliga kopplingar även där mellan makeup och samhället tro? Ni ser, det finns oändligt med idéer när det kommer till makeup och det är väl det som gör att dagens makeup-trender förändras och byts ut så snabbt, möjligheterna är oändliga. Man börjar fundera om vi om femtio år kommer se någon koppling mellan alla snabba kast i makeup-trender och vad som försiggår i samhället idag, men vem vet, kanske det upplevdes likadant för hundra år sedan. Mode och trender kommer igen, men i nya tappningar och uppdaterade versioner. Det är då man börjar ställa frågan, om något nytt någonsin uppstår.

Litteraturförteckning

- Academy of Freelance Makeup. (2013). *Makeup is art*. Professional techniques for creating original looks. London: Carlton Books Limited.
- Al-Hazzaa, S.A.F., & Krahn, P.M. (1995). Kohl: a hazardous eyeliner. *International Ophthalmology*, 19, (2), 83-88. Hämtad 2019-02-08 från <https://ezproxy.novia.fi:2240/article/10.1007/BF00133177>
- Aucoin, K. (2000). *Face Forward*. New York: Little, Brown and Company.
- Aucoin, K. (1997). *Making faces*. New York: Hachette Book Group USA.
- Barnes, S. [ScottBarnesTV]. (2021, 19 mars). The History Of Makeup | Time Travel Series With Scott Barnes : The 40's. [Videofil]. Hämtad 2021-04-19 från https://www.youtube.com/watch?v=UjhcTWRnzBg&t=138s&ab_channel=ScottBarnesTV
- Barnes, S. [ScottBarnesTV]. (2021, 26 mars). The History Of Makeup | Time Travel Series With Scott Barnes : The 50's. [Videofil]. Hämtad 2021-04-19 från https://www.youtube.com/watch?v=WJISoS8ublg&t=40s&ab_channel=ScottBarnesTV
- Barnes, S. [ScottBarnesTV]. (2021, 9 april). The History Of Makeup | Time Travel Series With Scott Barnes : Sensational 70's. [Videofil]. Hämtad 2021-04-19 från https://www.youtube.com/watch?v=5GlCEGacD_k&t=1153s&ab_channel=ScottBarnesTV
- Beautylish. (2014). *Art History, Makeup Edition: Way Brady*. Hämtad 2021-02-21 från <https://www.beautylish.com/a/vxjin/way-bandy-makeup-master>
- Bell, J. (2016). *Introduktion till forskningsmetodik*. 5:e uppl., Lund: Studentlitteratur AB.
- Bergström, B. (2016). *Effektiv visuell kommunikation*. 10:de uppl., Stockholm: Carlssons Bokförlag.
- Biography. (2017). *Madonna*. Hämtad 2021-04-18 från <https://www.biography.com/musician/madonna>
- Byrdie. (2019). Here's What Eyeliner Looked Like 100 Years Ago. Hämtad 2021-03-12 från <https://www.byrdie.com/eyeliner-styles-history>
- Byrdie. (2019). The Death of Trends: How the Beauty Industry Is Redefining Our Culture of Cool. Hämtad 2021-04-19 från <https://www.byrdie.com/trends-beauty-industry-influencers-makeup>
- Corson, R. (2003). *Fashions in makeup from ancient to modern times*. London: Peter Owen Publishers.

Cosmopolitan. [Cosmopolitan]. (2019, 3 augusti). Tutorial: Hunter Schafer Models 3 Euphoria-Inspired Makeup Looks. [Videofil]. Hämtad 2021-04-20 från <https://www.youtube.com/watch?v=hkARH2euoQQ&t=31s>

Coursey, M., & Gale, M. G. [My Vintage Love]. (2021, 3 april). *1960's Mod Makeup Tutorial- My Vintage Love– Episode 96*. [Videofil]. Hämtad 2021-04-18 från https://www.youtube.com/watch?v=-vujlFWDqg&ab_channel=MyVintageLove

Coursey, M., & Gale, M. G. [My Vintage Love]. (2021, 7 februari). *1950's Makeup Tutorial -My Vintage Love – Episode 92*. [Videofil]. Hämtad 2021-03-11 från https://www.youtube.com/watch?v=mpMC9LUKck&list=PL3NafJo8nQSKBslbo7Jkfah3-SvuR_wu6&index=1&t=5s&ab_channel=MyVintageLove

Coursey, M., & Gale, M. G. [My Vintage Love]. (2020, 6 december). *My Vintage Love – Episode 88 – 1920's Makeup Tutorial*. [Videofil]. Hämtad 2021-03-11 från https://www.youtube.com/watch?v=xLA8DgptEu0&list=PL3NafJo8nQSKBslbo7Jkfah3-SvuR_wu6&index=10&ab_channel=MyVintageLove

Coursey, M., & Gale, M. G. [My Vintage Love]. (2020, 30 oktober). *1930's Makeup Tutorial – My Vintage Love – Episode90*. [Videofil]. Hämtad 2021-03-11 från https://www.youtube.com/watch?v=NMT0yQyRZho&list=PL3NafJo8nQSKBslbo7Jkfah3-SvuR_wu6&index=4&ab_channel=MyVintageLove

Eldridge, L. [Lisa Eldridge]. (2010, 2 december). *Black Stars & Eye Liner Dramatic / Editorial Tutorial*. [Videofil]. Hämtad 2021-04-20 från <https://www.youtube.com/watch?v=8KMXub4Tirs>

Elle. (2020). *The 7 Beauty Trends That Will Shape 2020*. Hämtad 2021-04-20 från <https://www.elle.com/beauty/a30677594/makeup-trends-2020/>

English Heritage. [English Heritage]. (2018, 18 december). *1930s Makeup Tutorial | History Inspired | Feat. Amber Butchart and Rebecca Butterworth*. [Videofil]. Hämtad 2021-03-11 från https://www.youtube.com/watch?v=A1-MJwH-CI&list=PL3NafJo8nQSKBslbo7Jkfah3-SvuR_wu6&index=10&ab_channel=EnglishHeritage

English Heritage. [English Heritage]. (2019, 22 november). *1940s World War II Makeup Tutorial | History Inspired | Feat. Amber Butchart and Rebecca Butterworth*. [Videofil]. Hämtad 2021-03-11 från https://www.youtube.com/watch?v=YMzBcxL_6BA&t=1141s&ab_channel=EnglishHeritage

Enhus, J. (2007). *Hudvård & makeup*. Din guide till skönhet. Lund: Wallin & Dalholm Boktryckeri.

Ericsson Wärn, K. (2009). *Skönhetsbibeln*. Allt om smink, perfekt hår, proffsens hemligheter, tidbokade ingrepp, skräddarsydd hudvård. Bonnier Fakta.

Fashion-Era. (2018). *1980s Fashion History and Lifestyle*. Hämtad 2021-04-18 från <https://www.fashion-era.com/1980s/fashion-lifestyle>

Fashion-Era. (2018). The 1990s Fashion History – Dressing Down. Hämtad 2021-04-18 från <https://fashion-era.com/1990s/dressing-down>

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2015). *Att göra systematiska litteraturstudier*. 4:e uppl., Stockholm: Natur & Kultur.

Glamourdaze. (2020). *Cupid Bow Lips – 1920's Makeup Tutorial Video*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com/2020/10/cupid-bow-lips-1920s-makeup-tutorial-video.html#more-20509>

Glamourdaze. (2012). *A Brief history of 1920s Makeup*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com/history-of-makeup/1920s>

Glamourdaze. (u.å.) *1920s Look*. Hämtad 2021-01-27 från <https://vintagemakeupguide.com/1920s-look/>

Glamourdaze ePublication. (2016). *Make-up & Beauty. A 1920's Flappers Guide*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *1930s Makeup Beauty Guides*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *1940s Beauty and Charm Book*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *Make-up & Beauty. A Vintage 1940's Guide*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *1950's Charming Woman*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *Make-up & Beauty. Vintage 1950's Guide*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *1960's Make-up*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2016). *Suzy Parker 1960's Guide*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Glamourdaze ePublication. (2015). *Yardley Crash Course in 1970's Make-up*. Hämtad 2021-01-27 från <https://glamourdaze.com>

Hanna, A., & Henshaw, P. (2012). *Make-up manual: choosing your best colours and creating great looks*. London: Octopus Publishing Group Ltd.

Hay, B., Reynolds, K., & Thompson, N. (2012). *Style Me Vintage*. Step-by-Step Retro Look Book. London: Anova Books Company Ltd.

Hedgecoe, J. (2006). *Stora fotoboken: Enkla tekniker för att ta bättre bilder*. Västerås: ICA bokförlag.

Högfeldt, M. (2015). *Make up*. Stockholm: Repro Italgraf Media.

Idealist style. (2013). *Beauty Ideal over the Decades part 3: The 2000's*. Hämtad 2021-04-19 från <https://www.idealiststyle.com/blog/beauty-ideal-over-the-decades-part-3-the-2000s>

Jones, A. L., Porcheron, A., & Russell, R. (2018). Makeup changes the apparent size of facial features. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 12(3), 359-368. Hämtad 2021-04-13 från <https://psycnet.apa.org/record/2017-54112-001>

Kim, E.-S., & Bae, S.-J. (2011). A Study on the Formative Characteristics on Hollywood Actresses' makeup focused on from 1920s to 2000s. *Journal of Fashion Business*, 15(5), 195-219. Hämtad 2021-04-13 från <https://doi.org/10.12940/JFB.2011.15.5.195>

Kim, M.-J., & Park, H.-W. (2010). A Study on the Make-up Characteristics and Image of Korean Women in 1960s - Focused on monthly womens magazines. *Journal of Fashion Business*, 14(2), 12-26. Hämtad 2021-04-13 från <https://www.koreascience.or.kr/article/JAKO201030159711395.page>

Kim, M.-L., & Lee, K.-H. (2011). A Study on the Changes in the Make-up Color and Texture by the Type of Make-up Image Shown in the Beauty Trends. *Journal of the Korean Society for Clothing Industry*, 13(3), 409-417. Hämtad 2021-04-13 från <https://doi.org/10.5805/ksci.2011.13.3.409>

Larare.at. (2016). *Bildanalys*. Hämtad 2021-04-23 från <https://www.larare.at/svenska/moment/bildanalys/kompendium.html>

Lindvall-Nordin, C. (1983). *Rosor på kind*. Sminket genom tiderna. Uddevalla: Bohusläsningens Boktryckeri AB.

Live Snap Love. (u.å.). *10 Tips for a Portrait Close Up*. Hämtad 2021-04-23 från <https://www.audreyannphoto.com/blog/2015/6/25/10-tips-for-a-portrait-close-up>

Matsushita, S., Morikawa, K., & Yamanami H. (2015). Measurement of eye size illusion caused by eyeliner, mascara and eye shadow. *Journal of Cosmetic Science*, 66(5/6), 161-174. Hämtad 2021-04-13 från http://kiso.hus.osaka-u.ac.jp/morikawa/morikawa_pub_download/Eye_size_illusion_caused_by_eyeliner_mascara_and_eye_shadow.pdf

Nykrog, T. (2004). *Digital-foto*. Västerås: ICA Förlaget AB.

- Oxberry, E. (2016). *Makeup: En steg för steg-guide till den perfekta makeuren*. London: Arctic, Arcturus Holdings Limited.
- Park, J. S. (2017). A Study on the Image Changes of an Eye Shape according to Eyelash Design. *Journal of Fashion Business*, 21(1), 58-73. Hämtad 2021-04-13 från <https://doi.org/10.12940/JFB.2017.21.1.58>
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 4:e uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Potter-Dixon, L. (2019). *The Make-up Manual: Your beauty guide for brows, eyes, skin, lips and more*. London: Ryland Peters & Small.
- Reynolds, K. (2011). *Style Me Vintage*. Easy step-by-step techniques for creating classic looks. London: Pavilion Books.
- Savoirflair. (2020). *Meet the Women Who Put the 'Super' in Supermodel*. Hämtad 2021-03-12 från <https://www.savoirflair.com/fashion/304573/most-iconic-supermodels-part-two>
- Spencer, K. (2009). *Stage and Screen Makeup*. A practical reference for actors, models, makeup artists, photographers, stage managers, and directors. United States: Watson-Guption Publications.
- Stewart, S. (2017). *Painted Faces*. A colourful history of cosmetics. Stroud: Amberley Publishing.
- Söderberg, M., & Wigur, M. (2006). Malmö: Damm Förlag AB.
- The Fashion Folks. (2017). 21th century Fashion History: 2000-2010. Hämtad 2021-04-19 från <https://www.thefashionfolks.com/blog/21th-century-fashion-history-2000-2010/>
- The Fashion Folks. (2017). 21th Century Fashion History: 2010-2017. Hämtad 2021-04-19 från <https://www.thefashionfolks.com/blog/21th-century-fashion-history-2010-2017/>
- Uhlin, J. (2015). *Make Me Up*. Halmstad: Express You Bokförlag.
- Vanngo, H. [Hung Vanngo]. (2020, 12 oktober). Warm Toned 90s SuperModel Makeup | Hung Vanngo. [Videofil]. Hämtad 2021-04-20 från <https://www.youtube.com/watch?v=Miu0NHPr8T4>
- Vintage Dancer. (2013). Authentic 1920s Makeup Tutorial. Hämtad 2021-01-27 från <https://vintagedancer.com/1920s/authentic-1920s-makeup-tutorial/>
- Visuell Produktion. (u.å.) Bildanalys. Hämtad 2021-04-23 från <https://visuellproduktion.net/bildanalys/>
- Young, L. (2017). *Timeless*. A Century of Iconic Looks. London: Octopus Publishing Group Ltd.

Bildreferenser

Figur 7. Mary Pickford, Clara Bow, Louise Brooks, Josephine Baker.

(Kristine @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/8198373008/in/photolist-dusNEL-4qeYXh-dunetV-dusWjC-dunfz6-dunsWt-2iT5ByC-99Tanb-dut6is-dunirk-dunftP-dusU9A-bN4nNX-duniBR-9b6fbz-dunhwk-dusTuA-dunsRk-dustBm-dut4WQ-dusRjh-9b6f2D-dusQ2y-duniQj-dusSKo-dunjwc-dunkHk-dunfrR-dusSuJ-dungrF-dusQ7q-dusRjb-dusVfy-dunurZ-dunm9R-dusTBd-dunfWi-dunzLF-dusRsJ-dusQMG-2e5v4kS-dusYKL-dusYkL-dusUso-dunhrn-dunh8H-dusQEY-dusQcs-dusV6S-dusQB1>

(Allison Marchant @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-13 från

<https://www.flickr.com/photos/carbonated/255867486/in/album-72157594152370795/>

(Allison Marchant @flickr.com, 1929). Hämtad 2021-04-13 från

<https://www.flickr.com/photos/carbonated/1749905728/in/album-72157594152370795/>

(Oakenroad @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-13 från

<https://www.flickr.com/photos/139701443@N04/26045204911/in/photolist-FFwu26-FDdkXE-c7bF2Q-83yDXA-9UA2fM-abgFnC-2B9WBY-2iz2kQZ-WdK9QM-cMhV4y-4nYwvpv-Sb7wZ1-Dn4z9f-AdHGKW-2iz2kKJ-xrz58M-83yPaw-7QPUzv-nTagJq-xEqFF2-Wavfdr-bCCMiY-ZgRyB6-4o3AHd-51GJr4-kWoDPn-2iz2kUb-9cD7zb-cMhNuW-dCeQvm-d4mjQw-2iyXtnw-9UCRx1-LF8Ab-4o3AzU-2gVivHD-F6WABj-eAaV8k-MRh6De-4nYwoT-ZZTbhV-4o3AEL-9boVXU-xqbinf-4o3Aq5-cVjhiw-o5qTHK-7cLJYr-83yP9Y-ez76gV>

Figur 8. Greta Garbo, Marlene Dietrich, Bette Davis, Jean Harlow.

(Clarence Sinclair Bull, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/acbraga/2297632553/in/album-72157604003308749/>

(Kristine @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-24 från

<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/37151480276/in/photolist-YAX3Ko-YTPPi4-YTPK1B-YAX4nA-YAX2s3-YAX7kQ-YAX8fg-YhGps7-YTPJmk-amro4D-7DW6eK-dMR2kn-9W5myY-8Y2xJP-8XC4Lh-bmAFkE-dM6BSy-dM6Cny-safVhe-safVcp-t77CR2-xmrdNs-sPBLjF-wGb1rz-sa4WPA-6SquZn-6SquTP-4Axcim-nYxW7K-nEhYS6-6Suyt3-8xTffr-Y7S6WD-doJHY6-9AeW5S-9W2wZk-9W2x2D-8Y2xBM-8Y2pLG-8Y2Dim-8Y2Ded-8XC4XS-8XC297-8XC4RQ-8XyXAE-8XYn1Z-8XYAF8-8XC1ZN-8Y5A1J-8XYnaK>

(George Hurrell, 1938). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/14316137567/in/album-72157644941292779/>

(Kristine @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/8181527981/in/album-72157631997208829/>

Figur 9. Rita Hayworth, Ingrid Bergman, Gene Tierney, Betty Grable.

(Kristine @flickr.com, 1942). Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/5414275459/in/album-72157625846660581/>

(Ian W. Hill, u.å.) Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/geminicollisionworks/3115497962/in/photolist-5KiK17-99x5Q2-99x65a-LJ278-6SKDua-zAoN1k-765224-hbvY5U-hbvQgD-hbvPvR-sJhvYh-99x3o4-2dBBfrk-aGPW8K-8UDVy4-ewfVDz-aBMcr9-99Aakw-cSse69-99x5F6-8UDY5F-8UH1ZQ-88Kepb-NUd6qR-s9RrD-3Wx8z-s9RvL-8XTFkd-2hkLp9C-7vxFdf-QMgc-275Kj-e36Rfi-e3cwxh-e3cCbW-5ZF9QM-UzTuL-2fJRy8n-5Y8dEB-eXMvow-yCmkty-yFq73V-xHMiZ6-xHMih4-yo3Mr9-yDGGyQ-yDGCu5-xHD7pQ-yDGCaj-xHDaw1>

(Joseph L. Mankiewicz, 1946.) Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/classicvintage/9079495984/in/photolist-eQjMQd-fqgefG-9eqFwc-dQHVWo-dMY4VK-dN4CHw-9uXAkt-dMY54i-4SnoGE-9wNMs8-265Bv1-6atU9d-dQHW3E-dQHvfc-2gBWFQw-rYbyJ-22dwsG4-6unxms-8s6daP-8cDnzA-GekE3G-o8HLww-by7CKS-7KUZsa-8s6czF-8s6dBg-8s9gKU-8s6d8v-9BxcMW-8s6dPK-8s9gmu-8s6dM8-8s9h1C-4u9H41-4Wiheo-7KZzeA-5yUpPj-CNgR68-esSQsj-9x1jB4-dFEZzQ-YZKaKs-EKiEEg-bM2jTc-7KVByV-2jHi6Gz-7N3a8G-7UDPVY-4SnnH3-5n7WR3>

(Kristine @flickr.com, 1940). Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/7159466663/in/album-72157630064941236/>

Figur 10. Audrey Hepburn, Brigitte Bardot, Elizabeth Taylor, Marilyn Monroe.

(Kristine @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/8270991749/in/album-72157632240694875/>

(Silver Screen @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från
<https://www.flickr.com/photos/123723459@N07/28420034212/in/photolist-dPpJRR-r9LZXB-Zs4waL-E4FhDX-NfPyPw-SZ1sRz-284tQXC-Sy4JBD-2giN2VN-Sy4JGt-TJbXaq-TxY64J-AFcRqV-Ssd83s-Ssd7AA-Kio72S-Ssd7cE-TJbXUG-TcQVid-Sy4EDt-CG9Skd-AFcQgv-RMRvEi-Pm1Eh3-bKBPqe-DTus7-DVr54i-E4FhED-DBYjGd-D7hsW4-Z7MKJc-2kCN94P-AMzt2h-2kzaLaP-2kz6tRF-THhxfL-Ssd8i7-SyQ2rE-eQc7Ro-eMPq3j-RKxt6W-fDhwEr-gc2MCG>

(Kristine @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/35627393423/in/album-72157625091309104/>

(Robert Sullivan, u.å.). Hämtad 2021-04-14 från

https://www.flickr.com/photos/my_public_domain_photos/37424705751/in/photolist-Z26par-2hcnpgK-2gnrsee-DWGN7z-RpmRjE-FFDXuU-2dxbiaM-Z26udn-2hcnp1w-2aYTFsY-2crf5JJ-Z26wkZ-2crf64w-BV3Fqj-2iaCDSv-RGCKCs-21HYpbJ-2jmeH3L-VnRQ78-2hACkrJ-hUxcdd-hUwNtp-hUwoPJ-hUxKhN-hUwk6D-hUuNTj-6HsFZG-Z26ts4-2aLBih5-2i5zLSN-ezRzNM-CG9DkW-2giYsVY-2giY7Xu-2heVX2z-2heVXSN-2giZSVi-2gjYgYh-2giZRZA-2gjYkgY-2gjZsro-2gjYLP-2gjYuU7-2gjYde3-2heepLu-2heTwBs-2gjYua6-2gjY6rZ-2gjYjkz-2gjYAJx

Figur 11. Lesley Hornby/Twiggy, Jean Shrimpton, Julie Andrews.

(Bert Stern, 1967). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/summer1978/20753644466/in/photolist-xBVRsj-v99tU9-9aF76m-nQYpEc-9aF8ks-qQhTuo-5VYpWn-szPScg-4wrV9U-uxzCwH-AAb9GD-uujKik-99CdmE-qHTJ6x-qHMaxQ-qHMaBC-r1kEDv-vPUMsp-6eKvdc-zJoAUUn-ACYJ3d-AoEQXQ-mKccAt-DAEjqi-vRP9k8-vyPwRb-YLQ5yo-qY3xHd-4njwoY-4nfsz6-4njwmJ-4nfsvB-oq1vGZ-mKccjB-mKcc5P-vyPvj-vRPa2D-bmsuDG-MMwGSu-QoEVum-2jhEBq1-2jhAr6C-2jhArtB-2jhEBkB-2jhArij-bAkhLA-8ZcaWk-9w4Jhz-9w7LkE-5BuLaG>

(Kristine @flickr.com, 1964). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/35606055520/in/photolist-WfokNY-cEqEvw-dxQNTZ-dxQNPX-XfNGVd-dxWifh-VZjt2f-cEqEAW-dEG2a9-dEADbp-9UbhtK-ehBeHJ-dxQP08-dxQNCK-o3ZRc5-dxQPsi-dxQNZP-dxQPip-dxWhf1-8JaBTe-dxPK6V-nXYMUq-a16wiN-a16vRy-cEqEHO-9wm1cf-WDPQhZ-dxWmgu-cEqMfQ-Wfoku1-W5LtZV-2fDEGoc-2fDEFZr-XfNH6J-dxWhx7-2fDEGhk-o6FLfs-dxQPbp-4smpqF-4sq5MG-4supT5-4suqbA-4suqq1-4suq2b-DBxhH-dBnyn9-PCKJE9-foiyGx-9V6tXr-9wSSmy>

(Ron Galella, 1970). Hämtad 2021-04-14 från

<https://www.flickr.com/photos/53035820@N02/7019387319/in/photolist-X5Dv99-7pWVRZ-bGhcii-XD1Jqw-7v7Y9Z-iKqkVW-6k3fR1-6k36Fw-6sHrj1-gc3rfn-5bB5Wi-Y1ckpK-2kzmxH2-6u5Ufv-6k3eem-6k3eNs-6jXYDx-6jXW3Z-6jXZ9B-6u5EUv-85hybX-9V5Wpp-6mookQ-ejycst-ejycf8-ejDVEo-ejyczk-ejyczZ-ejDVAd-ejDW1Q-ejycXx-ejyctB-3JQES-3JQzU-q88vxa-ejycHp-ejycM8-pYbNkB-2knGB42-LrjRcR-6jXWAp-6ZwEr4-6nHBHC-iKpjYW-4Bo6VG-3JQiB-3JQdM-3JQ9v-3JP93-3JPcJ/>

Figur 12. David Bowie, Farrah Fawcett, ABBA, Janis Joplin.

(Shi Devotion @flickr.com, 1986). Hämtad 2021-04-15 från

<https://www.flickr.com/photos/shidevotion/23700156623/in/photolist-ouLXk1-ovv4Ak->

[owhzVv-oxeSEc-x65ewA-owdx2F-HkE8Dy-FNKLnr-GKg28E-GKg3Hy-Gnpsbq-GnpqJ7-GnprTS-GCfTQv-x8RC6q-C7iuS4-21paGAK-Bmjff4-2hbLxev-2hbKEcj-2hbHUZ6-9P4UeD-9P4UmD-oxZsF2-ovt7Cv-owEud4-otHnro-x3TbRn-oxbxx-oy6ZFg-toxemt-tF1Ei8-oeNSvw-oeKDtg-oup3J8-oeRtwv-odYdUK-ouM4QA-w9YdE2-owe1T6-ouvyv1-owiwYr-raGmeS-tmp3xH-xFLJzV-wHt1WT-odq6kw-xrfAqi-wsKG12-oufQin](https://www.flickr.com/photos/my_public_domain_photos/38759790801/in/photolist-gPDXju-qPDWQU-eci4i5-22454rc-221jcHd-221jzN5-221jqbE-DWZQHA-CrpFtc-H7u79x-H7tGKD-DV95uQ-H7tGfk-Cpvyov-fd6ZvV-2jEWOYJ-6HsG2f-duwiGJ-JvuWUT/)

(Robert Sullivan, u.å.). Hämtad 2021-04-15 från

https://www.flickr.com/photos/my_public_domain_photos/38759790801/in/photolist-gPDXju-qPDWQU-eci4i5-22454rc-221jcHd-221jzN5-221jqbE-DWZQHA-CrpFtc-H7u79x-H7tGKD-DV95uQ-H7tGfk-Cpvyov-fd6ZvV-2jEWOYJ-6HsG2f-duwiGJ-JvuWUT/

(Agnetha Faltskog @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-15 från

<https://www.flickr.com/photos/16960005@N03/1812799881/>

(Albert B. Grossman Management (personal manager), 1969, New York. Public domain via Wikimedia Commons. Hämtad 2021-04-15 från

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Janis_Joplin_seated_1970.JPG

Figur 13. Linda Evans, Siouxsie Sioux, Madonna, Cyndi Lauper.

(Jim Ellwanger @flickr.com, 1981). Hämtad 2021-04-15 från

<https://www.flickr.com/photos/trainman/6811413202/in/photolist-bnUgQE-boAjmL-bqCqHo-boAfps-bq8eoS-boo95j-2kDCRu9-bBeYk2-bqpwes-bqbrBm-2joHMQi-GAwkX-dWexSb-dWexUL-dW8VF4-dW8VHn-dW8Wb8-dW8VFB-5UzdFk-3DZzB-8kgPG-dW8Wax-dWexSy-2j9m1LK-dW8W8D-47WzPm-dWexud-oUEkH-abpzEo-5GfApW-MJMDDQ-dW8Uyc-dW8Uxz-dW8Uyk-dW8UBc-chK2ZG-pQBRfp-3E2nd-dWewKS-gjxhg4-bmTb9N-8pLhcW-6sHRUW-tLoebC-WUwLXy-bCis93-bRd5Bv-bRda24-bCirVs-bCioZ7>

(Mantaray100 @en.wikipedia, 1980. Public domain, via Wikimedia Commons). Hämtad 2021-04-15 från <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sioux-edinburgh80.jpg>

(mobu27 @flickr.com, u.å.) Hämtad 2021-04-15 från

<https://www.flickr.com/photos/42072066@N05/3882251951/in/photolist-6V4yft-6b9Cek-2dBoQi-6b34S8-fvURzu-awYtrY-9Fc8Vt-7mZCu5-7ZANv2-7mVJct-fy6hN-mgXT2-6V8EuS-6VtfZE-LSdHvk-rqrNH-6VpaDP-NonjG-8S3Rzj-6Ttuyh-Noo95-6VtfTY-oyxkB-6VtkgN-6emJXK-6uu2qc-dihhor-99YKr1-5m9MAe-9qR73k-7EMq5e-77NhsS-77NkUA-7CtnHg-77NiRE-osPHBb-41uk2-rGB7e-6iAzGr-9AQii-XbpKb4-99ztdJ-8APZFx-5im1A-6VpbSc-6uydpY-6VtqmW-6VpfwM-6Vtrq5-6Vti7Y>

(Lucas Jork @flickr.com, 1984). Hämtad 2021-04-15 från

<https://www.flickr.com/photos/59935931@N05/5788184739/in/photolist-9PtXEB-9uYC6b-9uYC63-d1LFPC-9uPxoA-9uPxnA-9uLAsi-9uPPs5-9uPZyL-9uPZyw-9uPKxW-9uPZyJ-9uLAsc-9uPxob-9uPxom-9uPxoE-93Gfc8-efUue2-J6QG2z-d1LzT7-51n459-51n4h7-9uW2ta-4TwPjB-4TB2Qf-4TwQsn-4TwTEz-4TwJdk-4TwQ7i-4TB2DQ-4TwQgi-4TwPVZ->

[4TwRsZ-4TwP7n-4TwQFe-4TwS44-4TwRUt-hzJqof-kV7X1e-9uYxWL-9uYxWj-9uW2un-9uW2tM-9uW2ua-9uYxW5-9uW2tV-9uW2tt-9uYxWu-9uPcyW-9uPcyN](https://www.flickr.com/photos/gil_serpereau_photographe/30978028363/in/photolist-Pcquzi-pTAq3v-gCi29-ou5hhh-xZsX4-2gFMzob-fGxvBN-9eWT8E-jmm1U-jmkZB-jmm3A-4NgvgL-4NgvnJ-9yzw11-g9EBaF-bGowsa-bttGF1-bttFBU-bttGJj-bttHtQ-bGow5R-bGovBi-f7Ubr-7T2FY-5FAnf-8uhmSt-jT9As-41jEK-29KPni-29KPFV-29KPZg-29Qcff-29QbX9-29QdKA-29Qd9h-jTd2h-jTbmT-jTbFj-acbwzf-8BoYBU-2j6yMq5-dCaPWw-GaRyF-jTdEp-jTa7j-Dw9Pp-jTd6U-7RpGAb-gAMjA-jT9D9)

Figur 14. Cindy Crawford, Christie Turlington, Claudia Schiffer, Kate Moss.

(Gil Serpereau @flickr.com, 1988). Hämtad 2021-04-15 från

https://www.flickr.com/photos/gil_serpereau_photographe/30978028363/in/photolist-Pcquzi-pTAq3v-gCi29-ou5hhh-xZsX4-2gFMzob-fGxvBN-9eWT8E-jmm1U-jmkZB-jmm3A-4NgvgL-4NgvnJ-9yzw11-g9EBaF-bGowsa-bttGF1-bttFBU-bttGJj-bttHtQ-bGow5R-bGovBi-f7Ubr-7T2FY-5FAnf-8uhmSt-jT9As-41jEK-29KPni-29KPFV-29KPZg-29Qcff-29QbX9-29QdKA-29Qd9h-jTd2h-jTbmT-jTbFj-acbwzf-8BoYBU-2j6yMq5-dCaPWw-GaRyF-jTdEp-jTa7j-Dw9Pp-jTd6U-7RpGAb-gAMjA-jT9D9

(Kingkongphoto & www.celebrity-photos.com, 2000, from Laurel Maryland, USA.) CC BY-SA 2.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/>>, via Wikimedia Commons.

Hämtad 2021-04-15 från

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Christie_Turlington_2000.jpg

(Georges Biard, 1993.) CC BY-SA 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>, via Wikimedia Commons. Hämtad 2021-04-15 från

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Claudia_Schiffer_C%C3%A9sars_1993.jpg

(Arturo de Albornoz @flickr.com, u.å.). Hämtad 2021-04-15 från

<https://www.flickr.com/photos/liveu4/128159524/in/photolist-cjRmY-21fhZo-6g9Mgf-5ypQui-5A2c1D-cQg1T1-4cpJqY-2gRZAbk-5PAMKp-HVAj2-SoWYCd-cdHQE9-mB13C-cwJP1w-5uuvRT-8BXTmg-JGgM6-7b32dd-AP86p-5Cy7j7-cHRsaW-4WEkmc-4WJH8w-edRnu8-82owi5-g8UYxh-pecMSb-4Xc1p9-4WEogK-7LbxmA-7L7yrt-7L7yNH-94JkBS-9ZrXNN-2CLdi9-5v5sm6-5tAjF4-5tAjFv-5tAjFr-5tAjFe-pXKQBh-qd3no9-DKoUGH-pstgVm-7ACLgG-21fhoy-CFJ9y-5Fd9vE-5F8Qag-5F8VGa/>

Figur 15. Beyonce, Kim Kardashian, Billie Eilish.

(Ana y María Quintana y González @flickr.com, u.å.) Hämtad 2021-04-24 från

<https://www.flickr.com/photos/128992077@N07/15741839050/in/photolist-pZ43j7-6y1C3K-6y5KTC-6y5K9g-6y5LoN-6y5JVJ-a9acTt-dTUAHc-DvStz-5JAEyu-ioTDQd-2gXJxeb-6EFtUm-6F4LLa-c1K4yN-dUmkao-5yVkBf-csx1Bj-e1sgnS-5ct1r-dViox8-5Gt3va-6r1pxA-AgUGf1-dYjhwI-dYjgTi-dYjhFV-7Vmypm-7VijJP-7VmzMW-F34u4X-7VmzoE-6Hr8wG-7VijWt-DvSuy-GrHAXd-zhbbx-M5rKs3-DvSvb-GTYwKC-HcLbCH-65WU9E-6r1Gtj-fpoUct-6edSNL-GHvFZh-6r8FLk-GHvFTA-GHvFWm-GHvG4W>

(Eva Rinaldi @flickr.com, u.å.) Hämtad 2021-04-24 från

<https://www.flickr.com/photos/evarinaldiphotography/8002633833/in/photolist->

[dcaAep-8XnZLZ-8Xo1sg-8XnYZv-2kGFxLp-6FTJxe-bbi5Cg-GPnYVP-ThTLSY-dDmpTc-6s6a37-bNSkRk-2gZ8suW-dMxCJo-L24eBj-M1o9bN-eJzmVU-agpZBd-4FcRjt-9mTeCY-wQhmxm-79FTXL-zo2hZt-6yvJco-56GixA-6UMXpM-aBqNgL-aBqMu5-aBo7Gi-aBo8qK-dcaC9s-2h1MKJi-6s22rt-dcaBvR-6rs4oP-6sJZBD-8gEF2V-86j7Bp-pSGszu-dcaBEP-aW5W9B-aBo8AB-aBqNaA-aBqMzQ-aBqNGw-aBqN15-aBqMKo-aBo7rM-aBqN61-aBqMVA](https://www.flickr.com/photos/142899511@N03/48590585552/in/photolist-2h2Msdq-2g8iFBo-2g8iFf1-2g8j1Gq-2g8iViV-2g8iTGD-2g8iM8y-2g8iFYz-2g8iPw-2g8iENP-2g8iMDS-2g8iKop-2g8iw4q-2g8ixzR-2g8iqmx-2g8ij5R-2g8ig7k-2g8irng-2g8im5C-2g8iihN-2g8iqZG-2g8inzg-2g8iCh5-2g8iqy6-2g8iyN7-2h2LHXc-2h2LHNQ-2h2LHRR-2hMyxoo-2g9JfhN-2g9JF9C-23inUqH-24Eyiot-F1sMVF-F1sRtT-23zLNmA-21UyeH1-24Eyu7x-23zLTub-2g8irwo-2g8ijfe-2g8iuvD-2g8ibre-2g8isUJ-2g8iqys-2g8ivfM-2g8iv4j-2g8iw8s-2g8iwk1-2g8iHSP)

(Lars Crommelinck, 2019). Hämtad 2021-04-25 från

<https://www.flickr.com/photos/142899511@N03/48590585552/in/photolist-2h2Msdq-2g8iFBo-2g8iFf1-2g8j1Gq-2g8iViV-2g8iTGD-2g8iM8y-2g8iFYz-2g8iPw-2g8iENP-2g8iMDS-2g8iKop-2g8iw4q-2g8ixzR-2g8iqmx-2g8ij5R-2g8ig7k-2g8irng-2g8im5C-2g8iihN-2g8iqZG-2g8inzg-2g8iCh5-2g8iqy6-2g8iyN7-2h2LHXc-2h2LHNQ-2h2LHRR-2hMyxoo-2g9JfhN-2g9JF9C-23inUqH-24Eyiot-F1sMVF-F1sRtT-23zLNmA-21UyeH1-24Eyu7x-23zLTub-2g8irwo-2g8ijfe-2g8iuvD-2g8ibre-2g8isUJ-2g8iqys-2g8ivfM-2g8iv4j-2g8iw8s-2g8iwk1-2g8iHSP>